

СТЕНОГРАМА

слухань у комітеті Верховної Ради України
з питань гуманітарної та інформаційної політики
на тему: "Державна підтримка творчих спілок в Україні: проблеми та
шляхи їх вирішення"

21 січня 2021 року

ПОТУРАЄВ М.Р. Доброго дня, шановні колеги, шановні гості. Дуже радий всіх бачити, дуже приємно, що в нас таке представництво на наших комітетських слуханнях щодо державної підтримки творчих спілок в Україні. Хочу на самому початку, як годиться, подякувати нашим партнерам, які допомогли нам забезпечити контентно ці слухання, а саме: фахівцям проекту Європейського Союзу і ПРООН з парламентської реформи. Ми їм дякуємо за те, що завдяки їх підтримці був зроблений аналітичний звіт про державну підтримку творчих спілок в Україні, з яким, я сподіваюсь, всі вже ознайомились. Також дякуємо експертам програми USAID за підготовлену інформацію щодо міжнародного досвіду діяльності професійних творчих об'єднань.

На жаль, вимушений відразу вибачитись, я не зможу весь час бути присутній, тому що змушений буду зараз буквально за декілька хвилин тимчасово піти на нараду, яку скликає Президент України, але я сподіваюсь, що вона не буде довгою і я встигну ще повернутись і послухати всі думки, які будуть висловлені.

Значить, люб'язно погодилась модерувати наші слухання далі пані Євгенія Кравчук, заступник голови комітету. Також я знаю, що з нами пані Ірина Констанкевич, перший заступник голови комітету. Не всіх бачу, можливо, є хтось ще з колег по комітету, просто на екрані не бачу всіх, тим не менше, всім дякую, хто приєднався. Мені підказують, що є пані Софія Федина. Супер! Тобто різні фракції, я переконаний, що це теж для всіх

важливо, всім потрібно, і переконаний, що ті рішення, які ми приймемо за результатами наших слухань, вони теж будуть підтримані всіма фракціями парламенту, незважаючи на ті чи інші політичні розбіжності.

На чому я хотів наголосити перед тим, як буду вимушений залишити на певний час вас, що дуже багато, я переконаний, ви чули, читали, є така розхожа міфологема, що творчі спілки це такий, значить, наслідок радянського часу і навіщо їх взагалі підтримувати, це такий пережиток. З цим не можна погодитись, тому що насправді творчі спілки, вони існують в усіх країнах, це природно для людей, які живуть, скажімо, не на найнижчих поверхах "піраміди Маслоу", тобто потреба об'єднуватись, потреба спілкуватись, вона в таких людях завжди була, є і, переконаний, що вона буде.

Чи потребують творчі спілки підтримки з боку держави? Я переконаний, що так. Якщо ми сприймаємо державу не як якогось там левіафана, невідомо звідки який узявся, а як певні інституції, які засновані суспільством взагалі-то, а не хтось там прийшов і приніс сюди державу, а це українська держава, держава українського суспільства, то і звичайно, що ця держава має підтримувати людей, які створюють, на мій погляд, головне, що є стрижнем суспільства, його культуру, культуру, знання. Тому, на мій погляд, тут особливо немає про що сперечатися, чи потрібна державна підтримка чи ні. Звичайно, я як людина рефлексуюча можу завжди припустити, що я помиляюся, але щось мені здається, що не дуже я помиляюся і державна підтримка необхідна. Інше питання в тому, якими механізмами вона має забезпечуватись. І я дуже сподіваюсь, що під час сьогоднішньої дискусії з'явиться зокрема відповідь на це питання.

Значить, я думаю так попередньо, що ми маємо подумати і напрацювати якусь змішану систему фінансування, тобто дати можливість творчим спілкам як отримувати гроші, так би мовити, лінійні, тобто постійні - на забезпечення тих чи інших функцій, а також дати їм можливість

отримувати ще гранти, ну зараз таке модне слово, воно вже увійшло в український лексикон, я думаю, що всі розуміють, про що йдеться. Тобто надати більше можливостей, більше можливостей. Тобто забезпечити базовий рівень обов'язково, але дати більше можливостей отримувати додаткові гроші на ті чи інші проекти, тому що, на мій погляд, з того спілкування, на жаль, не досить великого, яке у мене було з представниками, керівниками деяких творчих спілок, я, до речі, всім дякую, хто приєднався, і я всім дякую керівникам і членам творчих спілок, які допомогли, які надавали інформацію, зустрічалися з експертами, які, до речі, зробили появу цього аналітичного звіту можливою, то, знову-таки, скажу, що з досвіду такого спілкування я прийшов до висновку, можливо, він не дуже коректний, але так мені здалося, що система така дійсно, вона стара, тобто вона дуже примітивна. Ну тобто творчі спілки кажуть нам, що потрібно там "N" грошей. Значить, потім ми кажемо, що дайте спілкам грошей, Мінфін каже, що ні, ми дамо там "N мінус 2" - і на цьому все закінчується. Воно може, в принципі, так працювати, але ж ніхто не задоволений - і ви не задоволені, та і ми, в принципі, не задоволені тим, як це працює. Тому я вважаю, що це важливий момент, який треба опрацювати. Звичайно, що є й інші проблемні питання, ну просто зараз вже немає часу на них зупинятися, але я переконаний, що в дискусії, в обговоренні ви всі ці питання - торкнетесь їх і, можливо, знайдете якісь рішення.

Я дуже вдячний. Вибачте, що змушений вас на цьому покинути. Сподіваюсь, скоро повернутися до вас. Дякую.

КРАВЧУК Є.М. Дякую, Микито Руслановичу. Колеги, я буду модерувати, намагатись модерувати з онлайну, а не з приміщення комітету. Так, будемо йти за регламентом, він, я сподіваюсь, був вам надісланий ще попередньо і ви мали можливість з ним ознайомитися. Десь у нас регламент роботи трошки більше ніж 2 години, і заплановані заздалегідь виступи

представників і виконавчої влади, і творчих спілок, а також буде година на обговорення. І тоді будемо просити вас в чат писати ваше ім'я, прізвище, яку спілку ви представляєте, і будемо надавати можливість виступити, ну, звичайно, в межах регламенту.

Отже не будемо втрачати, як-то кажуть, ні хвилини. Першим за регламентом після голови комітету у нас виступ першого заступника Міністра культури та інформаційної політики пана Ростислава Володимировича Карандєєва. Пане Ростиславе, чи ви є з нами?

КАРАНДЄЄВ Р.В. Доброго дня, так.

КРАВЧУК Є.М. Вітаю. Передаю вам слово.

КАРАНДЄЄВ Р.В. Доброго дня, пані Євгеніє, шановні колеги, усі учасники цього заходу! Безумовно, ініціатива комітету щодо проведення сьогоднішніх слухань надзвичайно актуальна та важлива не тільки в контексті самої теми наших слухань: "Визначення проблем діяльності творчих спілок та пошуки шляхів їх розв'язання", - але і значно ширша.

Зростаючий з кожним роком диспут щодо форм та обсягів державної підтримки творчих спілок вимагає врешті-решт сформувати базову позицію щодо завдань держави та її ролі в Для відповіді на це питання, я думаю, варто спочатку відповісти на деякі питання

... Що є ключовим об'єктом державної політики у сфері професійного мистецтва? Мені здається, що ми маємо чесно сказати, що це є в першу чергу людина, митець, професійний творчий працівник, який створює суспільно корисний творчий продукт та отримує врешті-решт за це заробітну плату чи винагороду.

В чому тоді полягає інтерес суспільства? Очевидно, у достатній кількості та високій якості того продукту і тої послуги, які цей митець виробляє, щоб найкраще задовольнити соціальну потребу громадян.

Що тут є інтересом самого митця? Наразі те ж саме: володіння високопрофесійними навичками, наявність умов для тої самої реалізації митця, затребуваність у мистецькій діяльності та, знову ж таки, достойна винагорода за його послугу.

В чому полягає проблема? На сферу культури, як і на будь-яку сферу життєдіяльності розповсюджується головний принцип працюючої економіки: суспільний попит на продукт та його пропозиція на ринку прагнуть до врівноваження. Коли це відбувається, виробництво відповідного товару чи надання послуги відбувається належним чином. Інакше просто

На жаль, у багатьох випадках собівартість якісної пропозиції у сфері мистецтва на сьогоднішній день значно перевищує спроможність

Роль регулятора у встановленні фінансового балансу у сфері виробництва і споживання ... *(не чути)*

Як спрямовуються бюджетні кошти та на які цілі? Через відповідні заклади культури. Ми з вами знаємо... Заклади, які виконують функції ... професійних творчих працівників або ж безпосередньо ... Здається, така модель цілком зрозуміла та забезпечує фінансове ... Але де в цій моделі місце для творчих спілок як громадських об'єднань професійних творчих працівників, працівників наших закладів культури, або ж не закладів культури, а ... тих, хто самостійно працює на... Щоб дати відповідь на це питання, очевидно, варто запитати самих працівників, які незадоволені потреби в їх професійній діяльності для свого вирішення потребують... Універсального підходу, щоб моделювати систему відносин у сфері ... очевидно, не зможемо, проте треба спробувати намагатися. Чи не кожен митець в процесі своєї діяльності взаємодіє з двома головними ... : громадянином, який є споживачем створеного митцем продукту, та закладом

культури, або ж продюсером, який винаймає митця для створення відповідного ... , забезпечує його творчу реалізацію та донесення мистецького твору до споживача. В основі відносин з цими двома суб'єктами у творчого працівника лежать... Для їх якісного задоволення, очевидно, і потрібні професійні громадські об'єднання.

У відносинах з роботодавцем ключовими інтересами митця є захист його прав у відносинах із слухачем, глядачем, читачем, загалом споживачем... Є задоволення останнього в потребі отримувати якісну цікаву інформацію.

... *(не чути)* два типи... Окремо у нас існують професійні спілки та ... Якщо профспілки є соціальним партнером професійних творчих працівників у забезпеченні їх трудових прав у відносинах з роботодавцем, то, швидше за все, творчі об'єднання мають сприяти задоволенню потреб і вирішенню проблем митців у відносинах з іншою стороною - зі споживачем їх творчого продукту ... Ключовою потребою митця в даному випадку, очевидно, є наявність в нього навичок та вмінь створювати якісний ... , який би сподобався споживачеві, був оцінений професійним середовищем, більш широким суспільством, ну і не без того, щоб і його роботодавцем. Ну і звичайно ж, важливим є отримання митцем як творчою особистістю задоволення від власної творчості.

Чи можна задовольнити митців в цьому їх бажанні і чи можуть це зробити громадські об'єднання? Чи відбувається якась синергія, яка краще дозволяє вирішити це питання? ... *(не чути)* Хоча ... *(не чути)* можуть успішно виконувати, і це ми бачимо останніми роками, не тільки творчі об'єднання, але й інші організації, ми бачимо їх серед учасників процесу ... *(не чути)* зокрема різноманітні приватні фонди та організації, які фінансуються з недержавних джерел

КРАВЧУК Є.М. Ростиславе Володимировичу, я дуже перепрошую, я не знаю, чи вам повідомили по регламенту, але ми трошки ризикуємо вийти за межі...

КАРАНДЄЄВ Р.В. Я зараз підійду до суті. Я спеціально хочу, так, знаєте, з глибини проблеми, щоб ми зрозуміли, що наразі в назві наших слухань випущений один важливий момент або ж слово. Поряд з творчими спілками, а точніше перед стоять мають професійні ... *(не чути)* Якими інструментами можуть досягнути як громадські організації, так і інші зацікавлені в цьому суб'єкти, досягнути задоволення. Головні з цих інструментів – це організація заходу неформального ... *(не чути)*, майстер-класу, тренінгу, тощо, а також реалізація проектів з творчого самовдосконалення ... *(не чути)* ... різного роду змагання для конкурентних заходів ... *(не чути)* огляди, конкурси, фестивалі, виступи. Це прекрасні завдання важливі для кожного, але вони важливі для всього суспільства. Ми повинні зробити висновок, що вони мають бути важливими в тому числі для держави.

Задамось питанням: чи спроможні ... *(не чути)* сьогодні чи взагалі будь-які інші ... *(не чути)* творчі об'єднання успішно задовольнити ті потреби митців за рахунок членських ... *(не чути)* Відповідь тут зрозуміла, що ні. Але, мабуть, так само зрозуміло, як ... *(не чути)* хто ж тоді має підтримати? В першу чергу, підтримати ці необхідні кроки, необхідні завдання в сфері професійного зростання мистецького середовища ... *(не чути)* Це має бути держава. Але як це має відбуватися?

Коли я ... *(не чути)* читаю пропозиції, що у нас є проблеми ... *(не чути)* між творчими спілками щодо непрозорості, незрозумілості розподілу коштів, то здається, що ми говоримо ... *(не чути)* саме ми говоримо саме без дотримання причинно-наслідкового зв'язку і тих проблем, які ми маємо розв'язати. Якщо ми чітко розуміємо, що є інструментом для вирішення цих

означень, очевидно, держава має спрямовувати на підтримку цих заходів. У даному випадку ті кошти, які передбачені на сьогоднішній день в бюджеті, на мою думку, використовуються навіть ці невеликі, використовуються вкрай невдало. У нас немає чіткої системи участі держави, делегування ... *(не чути)* виконавцям цих важливих суспільних завдань, завдань з професійного зростання митця.

У даному випадку, мені здається, що діючі на сьогоднішній день творчі об'єднання не можуть в існуючому вигляді задовольнити розв'язання ... *(не чути)* Що для цього треба? Для цього треба здійснювати ... кроки щодо їх... інституційного становлення Раз. Або ж створювати інші організації, ну, врешті-решт ... *(не чути)* творчих працівників, і вони це роблять ... *(не чути)* створювати інші об'єднання, інші організації ... *(не чути)*

Як має поводитися в даному випадку держава? Держава має реально фінансувати ... *(не чути)* Там на сьогодні звучить багато ... *(не чути)* стають вони актуальними, ... *(не чути)* щодо забезпечення діяльності... але будемо чесними ... *(не чути)* метою є не наявність ... *(не чути)* метою є не їх функціонування, як окремих суб'єктів для творчого процесу у сфері культури. Це ви, творчі спілки, є інструментом вирішення більш глибоких, більш конкретних завдань ... *(не чути)*

У даному випадку ми маємо ситуацію, що ті кошти, які визначені в державному бюджеті, вони і близько не задовольняють тих глобальних потреб, які існують в суспільстві... Що треба робити? Задамо питання. Мені здається, що має бути розроблена державна цільова програма ... *(не чути)* основними стейкхолдерами ... мають стати професійні творчі об'єднання та інші утворення ... *(не чути)* Ці заходи мають знайти свою фінансову підтримку держави, мають одночасно бути залучені недержавні кошти, і для цього треба працювати з державними, працювати з працювати зі спонсорами, тобто створити таку комплексну систему фінансового

забезпечення цього важливого процесу розвитку у сфері українського професійного мистецтва.

Одним з таких ключових завдань я вбачав би на сьогоднішній день це розробка і створення спеціальної державної цільової програми. Це по-перше.

По-друге, це творчий аудит, інституційний аудит наявних на сьогоднішній день професійних об'єднань національних чи не національних – немає значення – на предмет створення на їх основі інституційно спроможних суб'єктів, які будуть готові прийняти від держави на себе певні делеговані функції і забезпечити ті процеси, які можуть ... *(не чути)* Держава не повинна організовувати ... *(не чути)* Це має робити саме професійне середовище. І в даному випадку ми маємо ... *(не чути)* сформувати головних і ключових партнерів, обрати ... *(не чути)* на конкурентній основі ... *(не чути)* партнерів держави в організації цих заходів, розробити відповідну державницьку програму і з наступного року запропонувати законодавцю, запропонувати Кабінету Міністрів ті фінансові пропозиції ... *(не чути)* Я думаю, що навколо розв'язання тих проблем немає ... *(не чути)* звичайно ... *(не чути)* творчих організацій, але не забуваймо, що нашою метою врешті-решт є задоволення якісного зв'язку митець - споживач Все інше - це наша робота задля забезпечення саме цього процесу - створення продукту в тій формі... ..

Дякую, колеги. Вибачте, якщо трошки довше.

КРАВЧУК Є.М. Дякуємо, Ростиславе Володимировичу.

КАРАНДЄЄВ Р.В. Але хотілося б якось задати позицію, з якої ми зараз виходимо, яку ми бачимо на сьогодні.

КРАВЧУК Є.М. Ну, насправді, я перепрошую, що вам за регламентом так мало часу було виділено, все-таки профільне міністерство. Тому я

вважаю, що ви вірно задали такий тон нашої розмови. Я би вас просила залишитися до обговорення, бо я впевнена, що будуть і запитання, і пропозиції.

КАРАНДЄСВ Р.В. Я буду з вами постійно.

КРАВЧУК Є.М. Дякую дуже.

Далі пан Єрмоличев Роман Володимирович – заступник Міністра фінансів України. Чи є він в онлайні? Тут у мене написано, що очікується підтвердження його участі. Романе Володимировичу, ви з нами? Я так розумію, що немає представництва міністра фінансів. Ну, будемо з ним тоді комунікувати і з міністерством окремо, коли вже будуть конкретні питання.

Тоді переходимо до пана Євгена Ігоровича Шевченка – голови Координаційної ради національних творчих спілок, я бачила, що він був в онлайні (так, є), і голови Національної спілки майстрів народного мистецтва України. Прохання до вас спробувати вкластися в 10 хвилин. Дуже дякую.

Будь ласка, ви можете говорити. Ми вас чуємо і бачимо.

ШЕВЧЕНКО Є.І. Доброго дня, колеги! Сьогодні покоління українців постали перед новими викликами підступної гібридної війни, яка інформаційно-маніпулятивною пропагандистською зброєю і технологіями пост-правди спрямована на чужорідний вплив на свідомість і поведінку наших громадян. Драматичні події останніх років: війна на Донбасі, анексія Криму виявили агресивну сутність Російської Федерації щодо силового віртуального насадження "руського міра" та його цінностей в Україні, підрив нашої державної незалежності та подальшу колонізацію країни.

Саме в такі кризові часи саме українська гуманітарна і культурна зброя, як і військова зброя, має стати безпековим пріоритетом державної політики. На жаль, останніми роками спостерігається послаблення культурної сфери в

застосуванні її як потужного засобу консолідації нації перед глобальними і локальними загрозами. На найвищому державному рівні применшується роль нашої культурної ідентичності та традиційних світоглядних орієнтирів, нівелюються правічні канони духовності нашого народу, культивуються космополітичні підходи. Така культурна політика стає все очевиднішою з багатьох ознак. Наприклад, в інформаційному просторі України, як неформат протрактується її історія, національне мистецтво і народна культура. Яка ж перспектива чекає на митця, народного майстра, творчі спілки в Україні, коли в державі відсутня державна належна інформаційна підтримка і діяльність?

Ще показовий приклад. От уже понад 10 років державою до Музейного фонду України не придбано жодного мистецького твору. І такий стан речей чи не в усіх галузях культури, розвиток яких, вочевидь, через системну кризу і брак розуміння необхідних стратегічних рішень гальмується.

Сьогодні вперше за роки української незалежності Комітет з питань гуманітарної та інформаційної політики Верховної Ради зніціював парламентське слухання щодо державної підтримки творчих спілок в Україні та вирішення кризових питань на шляху до цього. Наголошу, що подібних позитивних посилів від держави творчі спілки раніше фактично не отримували. Тож хочеться вірити, що сьогоднішні слухання матимуть позитивне сприйняття багатотисячною спілчанською громадою і дієво вплинуть на вирішення нагальних проблем в галузі.

Дозволю собі невеличкий історичний екскурс, без якого говорити про будь-яку перспективу буде складно. Впродовж багатьох років в деяких ЗМІ системно поширювалася і поширюється негативна інформація щодо національних творчих спілок України з навішуванням ярликів на кшталт "сталінські спілки", "радянщина", "пережиток минулого". Лакмусовим папірцем по дискредитації творчих спілок стала висловлена у серпні 2011 року радником Президента України Ганною Герман думка про необхідність

реорганізації творчих спілок та переосмислення їхньої користі для суспільства та доцільності державної підтримки цих громадських об'єднань. Також з високої державної трибуни ця сумнозвісна діячка запропонувала натомість створювати нові спілки незалежними творчими особами і запропонувала ліквідацію майна спілок на користь сиріт і людей похилого віку. Цей виступ отримав широкий розвиток у пресі та викликав потужну негативну реакцію серед діячів культури, творчих працівників, митців, активістів, патріотів. У низці оприлюднених заяв, звернень від творчих спільнот висловлювалося категоричне заперечення щодо поспішної, необдуманної реорганізації спілок директивними рішеннями та їх можливої ліквідації. Думаю, що то була помста творчій інтелігенції, творчим спілкам за підтримку революційних подій на Майдані Незалежності в Києві та інших містах країни в 2004 році. Утім минуло вже майже десятиліття, та, на жаль, наміри донині не викреслено з порядку денного окремих політичних сил і фігур.

Мушу визнати, що "конструктивний" приклад комунікації з творчими спілками на державному рівні продемонструвало керівництво Міністерства культури, інформаційної політики і спорту, яке з перших місяців своєї роботи взялося за реалізацію ідеї фата-моргана Ганни Герман. Результат всім відомий. Тож, не марнуймо дорогі для суспільства і держави сили та час, не втрачаймо довіру наших громадян і шанс змінити їхнє життя на краще.

Добродіям, у тому числі й тим, що деінде сидять у державних кріслах, хочу наголосити, що ототожнення національних творчих спілок з державою, тим паче радянською, це безглуздя і лукавство. Творчі спілки не є представниками держави, як і виконувачами її політики. Багато національних творчих об'єднань виникло саме як реакція на бездіяльність держави щодо відродження, підтримки та розвитку окремих життєво важливих для національного простору сфер культури. Сучасні спілки мало залежать від держави політично, що обумовлено відповідним законом. Прочитую: "Творчі

спілки є незалежні в своїй статутній діяльності від органів державної влади і органів місцевого самоврядування, політичних партій, інших громадських організацій. Основним напрямком їхніх взаємовідносин з державою є їх фінансування, фінансова підтримка в різних формах та надання гарантій соціального захисту її членам". В цій історії ми маємо поставити крапку, надалі подібні дискусії мають відбуватись в юридично процесуальній площині з відповідними висновками і наслідками.

На нашу думку, задля запобігання подальших протистоянь, конфліктів, маніпуляцій і подвійних стандартів держава має офіційно і публічно задекларувати, а чи підтримує вона національні творчі спілки в їх діяльності, чи визнає і шанує щоденну кропітку роботу та творчі потуги десятків тисяч спілчан, спілчан, які зі свого боку забезпечують реалізацію державної культурної політики, збереження засадничих базових національних цінностей, забезпечення спадковості культури і мистецтва в нашій державі?

Ми усвідомлюємо всю відповідальність за стан і перспективи культурної сфери. Нині творчі спілки, які захищені на державному рівні національним статусом і об'єднують десятки тисяч членів, проводять значну діяльність, починаючи зі збереження культурної спадщини та її традиційних знань і вмінь, національної культури і самобутності України на міжнародній арені, і закінчуючи обороною традиційних цінностей української нації в умовах економічних криз, політичної турбулентності, гібридної війни та окупації наших територій, допомогою ветеранам культурно-мистецької сфери.

Втім найвищою ефективністю всієї діяльності творчих спілок традиційно перешкоджають хронічне невирішення проблем організаційного забезпечення спілок, фіскальної політики щодо митців, завищені комунальні тарифи, що стоять загрозою не лише для існування окремих мистецьких осередків в регіонах, але й центральних філій.

Потужний потенціал і суспільна місія національних творчих спілок не викликає сумніву, зважаючи на їх чисельність, популярність і медійну впізнаваність. Особливість творчих спілок полягає в тому, що вони об'єднують українських митців та дають гарантії їх певної державної підтримки, водночас потенціал спілок не використовується в повному обсязі в культурній політиці держави через об'єктивні і суб'єктивні причини, хоча за умови оптимізації діяльності спілок вони можуть стати дієвим чинником у сфері культурного будівництва країни та перспективними факторами її розвитку в промоції національного культурного продукту в світі.

На нашу думку, діяльність спілок має стати більш ефективною за умов активізації партнерства і належної підтримки держави. Тут необхідні розподілення конкретних функцій і повноважень та прагматичні програми спільних дій у сфері культури.

Отже, як бачимо, ця царина потребує ретельного всебічного аналізу, розробки специфічних стратегій виходу з кризи та планів неспинного стрімкого розвитку галузі.

Втім хотілось би озвучити бодай кілька нагальних проблем. По-перше, надзвичайно критична ситуація склалась у сфері збереження і розвитку нематеріальної культурної спадщини України, де ще донині побутують унікальні автентичні форми, які вже втратили багато країн світу. Однак наша держава не вживає системних дій для збереження носіїв і важливих самобутніх виявів традиційної народної культури попри багаторічні рекомендації міжнародних організацій та ратифіковані закони. Донині не ухвалено розроблений Закон України про нематеріальну культурну спадщину. І, як нам відомо, його прийняття є проблематичним.

По-друге, перед Україною стоїть глобальний виклик: як відродити і зберегти цілісний образ національної культури, як відновити власну культурну ідентичність, як розвинути і утвердити свою самобутність.

По-третє, необхідно забезпечити баланс між розвитком базової національної культури і сфери креативних індустрій. Творчі спілки підтримують розвиток сфери культурних індустрій і вважають, що потенційно є підґрунтя для розвитку і постачання кадрів для цієї галузі.

По-четверте. Особливої уваги держава потребує у сфері авторського і суміжних прав, дотримання яких є необхідним у виробництві культурного продукту для більшості сучасних українських митців. Як відомо, чинне законодавство передбачає використання авторського права як джерела формування майна та коштів творчих спілок.

Утім, реалії життя інакші. Сьогоднішні законодавчі ініціативи Мінекономіки стосовно авторського права і зокрема колективного управління авторськими правами всупереч рекомендаціям не лише національних, але й провідних міжнародних експертів спрямовані на задоволення інтересів бізнес-середовища від музики за рахунок законних інтересів представників творчих професій. У свою чергу профільне Міністерство економіки упродовж років фактично ігнорує будь-яку співпрацю з творчими спілками, одноосібно регулюючи сферу, що є малоефективним.

КРАВЧУК Є.М. Я дуже перепрошую, Євгене Ігоровичу, просто я переживаю, що у нас мало буде часу для обговорення.

ШЕВЧЕНКО Є.І. Тільки пропозиції - і все.

КРАВЧУК Є.М. Так-так, це дуже важливо, щоб були конкретні питання.

ШЕВЧЕНКО Є.І. Насамкінець. Зважаючи на вищевказане, вносимо декілька пропозицій від національних творчих спілок до проекту рішення

комітету, які, на нашу думку, сприятимуть розвитку культурно-мистецької сфери України.

Перше. У найкоротші терміни розробити і реалізувати державну програму першочергових заходів щодо розвитку національної культури і мистецтва в державі на найближчу перспективу за участі національних творчих спілок.

Друге. Створити Національний інститут нематеріальної культурної спадщини України.

Третє. Провести консультації з широким колом лідерів думок, діячів культури, експертів, представників творчих спілок щодо розробки і реалізації нової моделі культурної політики держави в умовах війни на сході та окупації Криму.

Четверте. Вирішити питання щодо системної фінансової підтримки державою національних творчих спілок, передбачивши в державному бюджеті кошти на культурно-мистецькі заходи національних творчих спілок України, Всеукраїнського товариства "Просвіта" імені Т.Шевченка та їх статутну діяльність. Внести на розгляд Верховної Ради України і прийняти Закон України про нематеріальну культурну спадщину.

П'яте. Ініціювати перед Верховною Радою України доповнити частину другу статті 92 Земельного кодексу України "Право постійного користування земельною ділянкою" пунктом е) національні творчі спілки.

Наступне. Клопотати перед київською міською владою про надання приміщень центральним філіям для Національної спілки театральних діячів, Національної хореографічної спілки, Національної спілки кобзарів.

Шосте. Вирішити питання про перепідпорядкування у сфері авторського права і суміжних прав, включаючи колективне управління майновими правами правовласників Міністерства культури та інформаційної політики замість Мінекономіки.

І останнє. Розробити і започаткувати вищу державну відзнаку в галузі культури і мистецтва за визначний внесок в національну культуру України.

Дякую за турборежим.

КРАВЧУК Є.М. Дякую вам.

Прошу секретаріат зафіксувати ці пропозиції для того, щоб доопрацювати проект рішення комітету за результатами комітетських слухань.

ШЕВЧЕНКО Є.І. Ми вам надішлемо.

КРАВЧУК Є.М. Дуже дякую.

Також попросила б вас залишитися до кінця, і я впевнена, що під час дискусії ми можемо ще повернутися до питань, які ви порушили.

Запрошую до слова наших партнерів організації цього заходу заступницю керівника Офісу парламентської реформи Проекту ЄС-ПРООН з парламентської реформи пані Юлію Іванівну Зайченко. І після цього також її колегу пана Павла Миколайовича Білаша з доповіддю про державну підтримку творчих спілок України.

Будь ласка, пані Юліє.

ЗАЙЧЕНКО Ю.І. Доброго дня, шановні колеги! Вітаю всіх учасників комітетських слухань. Тезово буквально декілька речень.

Ми дуже вдячні вашому комітету і всім учасникам комітетських слухань за напрацювання відповідних рекомендацій за результатами розгляду аналітичної освіти, який підготовлений за підтримки Програми розвитку Організації Об'єднаних Націй в Україні, власне, проект з парламентської реформи Європейського Союзу і Програми розвитку ООН в Україні, направлений, в першу чергу, на розвиток спроможності Верховної

Ради України. І ми всі приділяємо дуже багато уваги функції розробки законопроектів, тобто, власне, законодавчі функції Верховної Ради. Але ми дуже часто забуваємо, що якісне законодавство і належне регулювання і його ефективне впровадження в першу чергу можливе, коли ми розмовляємо із безпосередньо заінтересованими сторонами, коли ми здійснюємо парламентський контроль, шляхом якого ми аналізуємо чинні норми і ті положення, які на сьогоднішній день дійсні в Україні. І мені дуже приємно, що саме за підтримки нашого проекту відбувається перший такий розгляд питання, власне, щодо належного забезпечення творчих спілок в Україні.

Я би хотіла також, щоб дані комітетські слухання стали не просто такою платформою обміну думок, проведення аналітики, але і щоб за їх результатами комітет показав дійсно ефективну реалізацію парламентського контролю і був одним із тих взірцевих комітетів, які ми підтримуємо в рамках пілотування інших семи комітетів Верховної Ради, щоб усі рекомендації, які сьогодні прозвучали, дійсно отримали належний контроль, фокус народних депутатів профільного комітету і відповідно перебували під постійним моніторингом щодо їх дієвого і належного впровадження в майбутньому.

Ми також дуже вдячні секретаріату комітету за співпрацю.

На цьому хочу передати слово відповідно пану Білашу, який був нанятий спеціально Програмою розвитку Організації Об'єднаних Націй, щоб підготувати даний проект і відповідно аналіз ефективності застосування чинних положень законодавства, щоб зрозуміти прогалини, які є на сьогоднішній день, та перелік того, що потребує удосконалення. Ми відповідний аналітичний звіт розмістили і на офіційному сайті Програми розвитку ООН в Україні, тому я думаю, що за нашої підтримки і за вашої ефективної роботи дане питання буде більш удосконалено.

КРАВЧУК Є.М. Дякую, пані Юліє. І ще вас попрошу надіслати в чат ZOOMу цей файл. Можливо, колеги захочуть зберегти його або мати перед очима.

ЗАЙЧЕНКО Ю.І. Пан Білаш, у нього є остання версія, з відповідним дизайном, він зараз надішле. І також ми надіслали відповідні флешки комітету, щоб розмістили всі матеріали і потім надіслали всім учасникам.

КРАВЧУК Є.М. Дякую.

Будь ласка, пане Білаш.

БІЛАШ П.М. Шановна пані головуєча, шановні учасники комітетських слухань! Представляючи основні положення аналітичного звіту, зазначимо, що проблематика діяльності та розвитку творчих спілок в Україні практично не досліджена. Самі творчі спілки, за малим винятком, недостатньо уваги приділяють власній популяризації. Зазначене, незважаючи на велику і важливу роботу, що її проводять спілчани, породжує сталу серед деяких гравців культурного сектору думку про меншовартість творчих спілок. Самі ж спілчани постійно апелюють до державної влади, нарікаючи на недостатню увагу, зменшення фінансової підтримки, постійні проблеми з непомірними для них податками на майно, землю, високими тарифами на комунальні послуги, оренду приміщень, відсутністю підтримки з боку місцевої влади.

Представлене дослідження є комбінованим документом, робить спробу розібратися в суті зазначених проблем, ознайомлює з доволі насиченою історією становлення творчих спілок в Україні, розглядає розгалужену законодавчу базу, що регулює їх діяльність, аналізує основні показники їх діяльності, кількісний та якісний склад, досліджує джерела фінансування, визначає долю та розміри державної фінансової підтримки, визначає основні

проблеми в цій царині та шляхи їх вирішення, рекомендує органам влади набір дій, спрямованих на підтримку діяльності цих професійних об'єднань.

Згідно з Єдиним реєстром громадських формувань, в Україні зареєстровано 48 творчих спілок. З них 10 в Автономній Республіці Крим, 12 творчих спілок мають статус національних. В складанні цього аналітичного звіту взяло участь 11 національних творчих спілок, громадська організація Всеукраїнське товариство "Просвіта" імені Тараса Шевченка, яке одержує фінансову підтримку з державного бюджету на постійній основі, а також 8 творчих спілок без згаданого спеціального статусу. Усього 20.

За результатами дослідження зроблено такі висновки. Перший важливий висновок: творчі спілки в Україні – помітне явище в культурно-мистецькому просторі нашої держави. Спілчанський рух нараховує десятки тисяч учасників, які провадять свою діяльність практично в усіх сферах культурного життя, представляють більшість видів мистецтва, є професійними творчими працівниками, які відомі всьому світові, або ж ентузіастами, які сприяють популяризації культурного життя та мистецтва свого краю. Творчі спілки щороку організовують та проводять сотні культурно-мистецьких заходів як всеукраїнського, так і регіонального рівнів, здійснюють велику просвітницьку роботу серед усіх верств населення, проводять семінари, конференції, майстер-класи, засідання за "круглим столом" і таке інше. Значна частина науково-педагогічного складу в мистецьких вишах України є членами творчих спілок. Керівники усіх без винятку національних мистецьких колективів, театрів, концертних організацій та більшість їх художнього та артистичного складу також мають членство в спілках.

Очевидно, правильним буде зазначити, що спілчани складають помітну частину тих, хто створює сучасний і культурний простір України та забезпечує його інтеграцію у світовий контекст. Професіоналізм і патріотизм творчих спілок може зробити їх надійними партнерами у взаєминах з

державою, їх діяльність за умови системного підходу до реалізації механізмів підтримки може бути надзвичайно ефективною в процесі державотворення. Чинне законодавство делегувало творчим спілкам деякі державні функції, однак цей перелік на законодавчому рівні можна розширювати. Більшість з них займають активну громадянську позицію, яка полягає в збереженні розвитку, популяризації української культури, мистецтва та захисті української мови.

Великі творчі спілки є впливовою силою під час відстоювання своїх професійних інтересів. Це підтверджує, зокрема, сучасний стан законодавства стосовно творчих спілок, яке б не було таким розширеним та розгалуженим якби не наполегливе лобіювання з боку їх впливових членів. Малі ж творчі спілки є помітним явищем: кожна в своєму регіоні.

Від набуття незалежності українська держава приділяє помітну увагу діяльності творчих спілок. Вся історія формування законодавчої бази вказує на волю держави сприяти їх розвитку. Про це свідчать десятки прийнятих законодавчих актів. Чинним законодавством задекларовано основоположні принципи утворення діяльності та ліквідації спілок, визначено їх права, обов'язки, категорії, основні напрями діяльності, передбачено пільги для спілок та спілчан, умови творчої праці.

З 1992 року творчим спілкам виділялись кошти на здійснення статутної діяльності, надавалися пільги стосовно комунальних послуг та податку на землю. Урядом приймалися програми розвитку, виділялись додаткові асигнування у зв'язку зі скасуванням пільг щодо оподаткування прибутків, встановлювались помітно високі відрахування до фондії творчих спілок. Всеукраїнським творчим спілкам, які діяли як юридичні особи до 24 серпня 1991 року, було передане майно відповідних творчих спілок колишнього Союзу РСР.

Водночас аналіз розлогої нормативно-правової бази в контексті історії розвитку спілок наводить на другий важливий висновок - про

декларативність законодавства та безсистемний підхід до формування механізмів підтримки. Дослідженням встановлено, що помітне число визначених норм не виконано і не виконується. Зокрема від самого початку порушувався головний принцип державної підтримки – гарантування однакових умов для виконання спілками статутних завдань і цілей. Майно, яке залишилось від творчих спілок колишнього Союзу РСР, розподілено нерівномірно, в результаті деякі творчі спілки одержали десятки нерухомих об'єктів, розташованих практично в усіх регіонах України, деякі – не одержали нічого або мінімум, а ті, що утворені після рішення про передачу, і поготів залишаються безхатченками. Наявність нерухомого майна у власності тієї чи іншої творчої спілки ставить її в нерівні умови перед іншими, які змушені поневірятись орендованими площами, постійно вирішуючи проблему пошуку коштів на сплату високих орендних ставок. Натомість перші, маючи нерухомість, одержують постійний дохід від здачі в оренду і водночас вони змушені сплачувати високі земельні та майнові податки.

Урядом приймалася державна програма підтримки національних творчих спілок на 2003-2005 роки, проте участь у реалізації програми з бюджетним фінансуванням була передбачена лише для однієї національної спілки, а заходи, які мали здійснювати інші, були безоплатними. До реалізації Державної програми розвитку культури на період до 2007 року були залучені далеко не всі навіть національні творчі спілки. 4 з 12-и. І таких прикладів можна навести безліч.

Третій важливий висновок виходить з другого: держава не виробила прозорого механізму розподілу фінансової підтримки між творчими спілками. Законом про професійних творчих працівників та творчі спілки передбачено, що всеукраїнські творчі спілки щорічно одержують фінансову допомогу з державного бюджету. Інші можуть отримувати фінансову допомогу з місцевих бюджетів. Прикінцевими положеннями цього ж закону

визначено всі творчі спілки, які були зареєстровані в Україні на момент його прийняття.

Зазначене свідчить про те, що держава демонструвала готовність підтримувати усі без винятків, що і відбувалося до певного моменту. Творчі спілки одержували гарантовану фінансову підтримку. Однак фінансування в різний час припинено для дизайнерів України, Національної ліги українських композиторів, а також Спілки рекламистів України. Зазначене було би логічним, оскільки Бюджетним кодексом України передбачено, що з державного бюджету фінансуються видатки на культурно-мистецькі заходи національних творчих спілок. А згадані три спілки такого статусу не мають. Однак, починаючи з 2014 року припинено фінансову підтримку за рахунок коштів державного бюджету Національної спілки архітекторів України, що створює відповідний прецедент і свідчить про таку можливість і для інших творчих спілок зі статусом національного.

Непрозорість і незрозумілість того, як розподіляються кошти між спілками, на які цілі вони витрачаються, відсутність публічності в цих питаннях породжують до національних творчих спілок негативне ставлення з боку тих активних учасників культурно-мистецького процесу, які таку підтримку не одержують. Через таке зневажливе ставлення формується стійка думка про їх непотрібність та даремність. Зазначене вкрай негативно позначається на позитивному іміджі національних спілок і нівелює помітні результати їх значної корисної діяльності в сфері культури і мистецтв. Попри це, протягом 2017-2019 років на підтримку діяльності творчих спілок з державного бюджету України з різних бюджетних програм було виділено 171 мільйон 983 тисячі 251 гривню.

Водночас результати цього дослідження свідчать і про успішний в сучасних умовах досвід творчих спілок в Україні віднаходити кошти для здійснення статутної діяльності. Останніми роками помітно великі надходження відбуваються в результаті участі спілок в конкурсах на

одержання грантів для проведення культурно-мистецьких проектів, які проводяться Українським культурним фондом, Міністерством культури та інформаційної політики і місцевими органами виконавчої влади. Для переважної більшості суб'єктів діяльності в культурному просторі зазначені гранти є чи не єдиним джерелом, єдиною можливістю одержати фінансування. Таким чином держава поступово наближається до прийнятої ... щодо становлення однакових умов для виконання спілками статутних завдань і цілей. Лише від Українського культурного фонду творчі спілки України протягом 2018-2020 років одержали грантів на суму 15 мільйонів 900 тисяч 545 гривень.

Проте згаданих вище результатів вочевидь замало, про що свідчить перелік проблем та пропозицій щодо їх розв'язання, визначених самими творчими спілками під час опитування. Основні з них свідчать про необхідність прийняття законопроектів щодо підтримки меценатства, що реально стимулюватиме суб'єктів господарювання, фізичних осіб, які фінансово підтримуватимуть діяльність у сфері культури і мистецтв, актуалізації законодавства про культуру та творчі спілки, запровадження нормативно-правових механізмів здійснення творчими спілками функції громадського контролю за додержанням вимог законодавства у сфері суспільної моралі, опрацювання можливості внесення змін у відповідні закони України для зменшення податкового тиску на творчі спілки щодо їх майна та земельних ділянок, встановлення пільгових тарифів на комунальні послуги, пільгових орендних ставок на нерухоме майно, створення державних установ "Інститут театру" та "Будинок національностей" на кшталт створених у останні роки Інституту книги та "Кримського дому", забезпечення сталого бюджетного фінансування національних творчих спілок для здійснення нестатутної діяльності з одночасним запровадженням чіткого і прозорого механізму контролю і звітування, вироблення механізмів, що дозволять забезпечити дитячі музичні школи музичними інструментами,

зокрема народними, опрацювання питання запровадження правових і фінансових механізмів заохочення театрів, концертних організацій, мистецьких колективів державної та комунальної форм власності використовувати у своїй творчості твори українських сучасних композиторів та драматургів, посилення грантової підтримки заходів, що здійснюються творчими спілками, забезпечення умов, зокрема шляхом створення центрів культурних послуг для проведення творчими спілками, іншими громадськими об'єднаннями відповідного спрямування культурно-мистецьких заходів, встановлення 28 травня Всеукраїнського дня краєзнавства та 27 квітня Дня дизайнера України.

Четвертим, чи не найважливішим висновком, яким завершимо цю коротку доповідь, є те, що партнерство держави з творчими спілками необхідно посилювати, оскільки воно є перспективним і взаємовигідним, а також надзвичайно корисним для розвитку культури і мистецтва.

Доповідь завершено. Дякую за увагу.

КРАВЧУК Є.М. Дуже дякую, пане Білаш.

Прохання, щоб ви надіслали в чат і до секретаріату вашу доповідь. Я насправді уже ознайомилася з проектом рішення комітету за результатами комітетських слухань, які підготував секретаріат, і уже враховані дуже багато із ваших пропозицій, звісно, будемо чекати і інші пропозиції.

Колеги, рухаємося далі. І переходимо до виступу наших колег із USAID RADA.

Тим часом я бачу, що вже формується список черговості виступів від творчих спілок, зараз ми його опрацюємо, я його озвучу, хто за ким отримує слово. Також прошу поставитися із розумінням і за можливості скоротити до 2-х хвилин ваші виступи потім.

Будь ласка, пан Ігор Олегович Когут, директор програми USAID RADA. І після цього одразу доповідь стратегічного радника Програми

USAID Рада про міжнародний досвід діяльності професійно-творчих об'єднань Наталії Гнидюк.

Пане Ігорю.

КОГУТ І.О. Дякую, Євгеніє.

Шановні народні депутати України, представники міністерств та уряду, шановні представники творчих спілок, я дуже коротко преамбульно зроблю кілька слів. Я розумію, що зараз попит на слово, власне, бути почутим, тому що це слухання є досить високим, і заради цього і парламент є представницьким інститутом, де всі інтереси всіх громадян виборців, але і інтереси професійних спілок і різного роду асоціацій мають велике значення. Власне, для цього ми і здійснюємо цю підтримку поки що не багатьом комітетам, трьом модельним комітетам, заради того, щоб зробити все можливе, все належне для того, щоб голос асоціацій і спілок, голос громадян був почутий у комітетах, цієї законодавчої "кухні" і "кухні" контролю за виконанням законодавства.

Властиво, сьогодні ми дуже незначно представлені тут, є тільки одне питання – це дослідницька служба, котра має бути в парламенті, котра повинна слугувати для того, щоб мати незалежну позицію з тієї чи іншої політики і властиво ми сьогодні адвокуємо те, щоб у Верховній Раді була така дослідницька служба. Сьогодні невеличка довідка, надана інформаційно-дослідницьким центром, може бути ще одним предметом для того, щоб дискутувати і робити свої рекомендації. Але ми працюємо над тим, щоб наші модельні комітети стали не лише більш відкритими і прозорими та доступними, насправді має бути належний інструментарій підготовки проведення таких слухань. Сьогодні ми справді спостерігаємо і дивимось на всі позитиви і виклики, котрі існують з організацією величезної кількості людей і справді це велелюдні сьогодні слухання у нас і величезна кількість інтересів представлені на цих слуханнях.

Тому є і розвиваються інші форми залучення громадських осередків. Це ідеться про публічні консультації. Сьогодні є у Верховній Раді Закон про публічні консультації. Я дуже сподіваюсь, що цей інструмент буде належним чином використовуватись для того, щоб далі обговорювати дуже конкретні речі з законодавчих змін.

Слухання - це радше інструмент подивитись, як працюють закони і здійснювати важливу функцію парламентського контролю і тут прошу наші спілки творчі використовувати, власне, той потенціал і краще орієнтуватись, коли, в який спосіб працювати з парламентом. Тут наша програма може спільно разом з Комітетом гуманітарної та інформаційної політики запровадити, здійснити для вас певний комплекс тренінгових заходів. Ми готові спільно комітетам давати вам знання і розуміння, як впливати на законодавчий процес і контроль за урядом. Це дуже важлива функція комітетів зокрема.

І тому використовувати ті інструменти, котрі є сьогодні у Верховній Раді, як публічне обговорювання законопроектів, публічні консультації, комітетські слухання. Знову ж, сьогодні дуже багато говориться про кошти, про бюджетну підтримку. Дуже важливо є те, щоб комітет залучав більше і всі з розумінням поставились до залучення Рахункової палати, тому що звіт Рахункової палати містить достатньо багато цікавої і об'єктивної інформації з приводу використання коштів державного бюджету та ефективності цього використання, про що говорили сьогодні представники уряду.

І справді для нас дуже важливо, що на цих слуханнях є представники уряду, тому що урядово-парламентська взаємодія в даному випадку є надзвичайно важливим елементом. Бути почутими урядом - це якраз і ця форма, цей важливий інструмент, як комітетські слухання.

А зараз я надам слово, абсолютно скорочуючи всі свої преамбульні речі, для того, щоб мали можливість виступити якомога більше людей. Хочу,

щоб ви почули і цю довідку, котру має готувати для кожного народного депутата чи комітету дослідницька служба.

Прошу, Наталія Гнидюк.

КРАВЧУК Є.М. Дуже дякую.

Я поділяю, до речі, ваші думки з приводу дослідницької служби, бо однозначно, підготовка народних депутатів і секретаріатів комітетів - це дуже важливо і має бути на системній основі.

Пані Наталіє, будь ласка.

ГНИДЮК Н. *(Не чути)*..... Зважаючи на дуже короткий регламент....., інформацію, яка дотично цікавить. І сьогодні вже була неодноразово згадана

... два важливих аспекти, на які ми хотіли б звернути увагу. в який спосіб врегульовано на законодавчому рівні

І друге важливе питання, яке, я думаю, найбільш, в який спосіб відбувається фінансування діяльності

КРАВЧУК Є.М. Пані Наталіє, перепрошую, але дуже поганий звук. Можливо, у вас є навушники або якоесь ближче...

ГНИДЮК Н. Вибачте, будь ласка, напевно

Шановні колеги, я не буду зупинятися абсолютно на всіх аспектах інформаційну довідку, за якою звернувся до нас безпосередньо комітет, її, напевно, краще безпосередньо

КРАВЧУК Є.М. Ні, пані Наталю, вас не чути.

ГНИДІЮК Н. Так теж не чути?

КРАВЧУК Є.М. Так, чути зараз. Давайте спробуємо закінчити.

ГНИДІЮК Н. Ну, не знаю, тоді, може, щось безпосередньо з моїм комп'ютером. Я вибачаюсь, я на одну секунду відволічуся, щоб включити презентацію. Можна?

КРАВЧУК Є.М. Так. І так уже звук краще налаштувався.

ГНИДІЮК Н. Зараз. Скажіть, будь ласка, якщо можна, підтвердьте, чи видно екран, добре?

КРАВЧУК Є.М. Видно. Але ви його маєте розгорнути, щоб слайд був на увесь екран.

ГНИДІЮК Н. Зараз спробую розгорнути.

В межах інформаційної довідки...

КРАВЧУК Є.М. І, будь ласка, максимально так, лаконічно, можливо, найважливіші слайди одразу без преамбули.

ГНИДІЮК Н. Буквально кілька слів. Можливо, я тільки покажу ті країни, які ми висвітлювали, і зупинюсь на особливостях, оскільки сама інформаційна довідка, я сподіваюсь, що буде передана всім учасникам, які сьогодні зібралися.

Ми досліджували наступні країни: це Польща, Чехія, Естонія, Литва і також взяли до уваги ті країни, які певною мірою нам, це Грузія і Молдова, для того щоб подивитися на певні аспекти саме діяльності цих

творчих спілок. Що би я хотіла сказати у такому узагальнюючому висновку? Якщо можна, я почну з кінця, саме з фінансування.

Фактично для більшості країн, які ми досліджували, а це саме ці 6 країн, звичайно існують інструменти державної підтримки, які... .. творчі спілки....

Є особливості, в якій спосіб вони ці кошти, особливо це стосується коштів державного бюджету і в якій спосіб або яку роль відіграє при цьому відповідальне або профільне міністерство в кожній з країн в момент, коли воно працює безпосередньо з творчими спілками.

КРАВЧУК Є.М. Якщо у вас є для наочності слайди, вам варто їх включити, бо ми бачимо тільки перші...

ГНИДЮК Н. Дивіться, ми сформулювали нашу презентацію фактично по 4-х аспектах, які я зазначила. Спілки творчі, які існують, законодавство їх не регулює, і з чого складається їхня фінансова складова. Можна, я буквально зосереджу свою увагу на ... *(не чути)*

Кожна спілка, якщо ми візьмемо, наприклад, тим більше кожна спілка, яка існує, ... *(не чути)* або, наприклад, в Естонії звичайно, охоплена законодавчим актом, який також ... *(не чути)* цій країні, це закон про функціонування творчих спілок ... *(не чути)*

Однак деякі країни відійшли від цього поняття. Наприклад, якщо ми будемо говорити про таку країну, як Польща, то творча спілка або діяльність творчих спілок регулюється просто звичайним законодавством, а саме Законом про асоціації. Те саме буде стосуватися, наприклад, такої країни, як Чехія, тобто творча спілка в розумінні законодавства або Польщі або Чехії – це просто звичайна неурядова організація, яку має ... *(не чути)* може врегульовуватися ... *(не чути)* Цивільного кодексу, як ми бачимо в Чехії.

Якщо ми говоримо про фінансові аспекти. Ось у даному випадку ми говоримо про Польщу або будь-яку країну з шести. Звичайно, кожна творча спілка крім членських внесків, крім державної підтримки ... *(не чути)* звичайно використовує максимально кошти членів Європейського Союзу ... *(не чути)* Можливість наявних грантів, програм ... *(не чути)* звичайно, це кошти в рамках міжнародного співробітництва, і для будь-якої з 6 країн, які ми охопили нашою інформаційною довідкою, творчі спілки можуть точно так само займатися господарською діяльністю і використовувати кошти, які заробляють, на здійснення ... *(не чути)* і підтримки власне творчих колективів... *(не чути)*

Якщо ми говоримо про Польщу, яка зараз на екрані, то, власне, саме фінансування або найбільша частка коштів, яка надходить, здійснюється в межах Закону про організацію ... *(не чути)* діяльністю, якою ... *(не чути)*

... *(не чути)*... .. Цільові субвенції на чітко визначені завдання... *(не чути)* самого безпосередньо міністерства культури... *(не чути)* використання цих коштів.

КРАВЧУК Є.М. Пані Наталю, я дозволю собі одне уточнення. За яким чином вони фінансуються? Це конкурсна...

ГНИДЮК Н. Так. Це конкурсна основа. Якщо ми будемо говорити фактично ... *(не чути)* це обов'язковий конкурс. Плюс це не лише кошти державного бюджету, це і кошти місцевого бюджету, тобто органи місцевого самоврядування точно так само можуть замовляти або залучати творчі спілки в межах реалізації певних обмежень місцевого бюджету Так само на засадах і розподіляти їх між творчими спілками.

Вже сьогодні неодноразово говорилося, що у притаманному, що є спеціально створені фонди, з якими безпосередньо працюють наші творчі спілки і міністерство. Якщо ми будемо говорити, наприклад, в Чехії

фінансування здійснюється через реалізацію так званих заходів Чеської Республіки і в межах нашої на законодавчу та виключно

І на слайді на екрані ви бачите Естонію. Обов'язково на ній Дуже цікаво він відрізняється від В Естонії подібно до України так само існує база даних Але єдина відмінність, що ця база даних вона інтегрована взагалі просто в загальну систему всіх неурядових організацій реєстру неурядових організацій. Веде цей реєстр безпосередньо міністерство культури. І них досить складний і цікавий інструмент розподілу коштів на зареєстровані безпосередньо в Естонії та творчі спілки. Там особлива або велика цікавість, що фінансування діяльності здійснюється за рахунок коштів державного бюджету і визначається загальний обсяг підтримки кожної творчої спілки в залежності від їх Там є розрахункова форма...

ГОЛОС ІЗ ЗАЛУ. в конференцію вошла?

КРАВЧУК Є.М. Колеги, будь ласка, вимикайте мікрофони, якщо ви не говорите, бо це заважає. І пані Наталя, трошки закругляйтеся, бо вже, на жаль...

ГНИДЮК Н. і я буду закруглятись.

Дивіться, фактично в Естонії фінансування прив'язане до кількості осіб, які є в тій чи іншій творчій спілці. Чітко визначена формула, за якою підтримку Більше того, сам механізм складений у такий спосіб, що Наприклад, це творча підтримка творчим так званим особам фрілансерам або студентів, які відзначені для творчої діяльності, власне ця, яка закладена, вона розподіляється на кожного творчого працівника.

Додатково до такої складної системи фінансового розподілу
міністерство осіб коштів.

Зразу вам скажу, що якщо не використала на ці речі,
власне, або на фрілансер, або на повертаються назад до
державного бюджету.

І, якщо можна, буквально ще один Якщо ми говоримо точно так
само за Литву, то ... творчі спілки так само, як і Польща на
конкурсних умовах

КРАВЧУК Є.М. Пані Наталіє, я дуже перепрошую, але все-таки ваш
зв'язок звуковий нестабільний, на жаль. Те, що ви говорите дуже цікаво, але
я так думаю, що слухачі не чують, але дуже дякую. В чаті є link і на сайті
комітету є link на це дослідження. Обов'язково опрацюємо, особливо в тих
питаннях, особливо найближчих наших сусідів, які можуть бути релевантним
прикладом для нас.

І остання виступаюча сьогодні пані Юлія Федів з Українського
культурного фонду. Власне, якраз ми можемо почути про вже
профінансовані проекти творчих спілок, про які йшлося в огляді, який
готували експерти ПРООН.

Пані Юліє, будь ласка.

ФЕДІВ Ю.О. Всім доброго дня. Я буду досить лаконічно, тому що
розумію, що вже час виходить і потрібно також дискусію сьогодні пережити.
Отже, вже згадувалось паном Карташовим у презентації, що Український
культурний фонд наразі підтримує вже проекти, які реалізуються спілками, я
впевнена, що деякі з вас подавались на конкурсні програми Українського
культурного фонду і реалізовували проекти за підтримки УКФ.

Тому зараз резюмую: загалом в Українському культурному фонді
станом на сьогодні є 13 різних програм, з них 12 програм покликані

підтримувати юридичних осіб будь-якої форми власності, в тому числі і спілки, і одна програма – стипендії, орієнтовані на підтримку фізичних осіб.

Відповідно кожна з програм підтримує різні продукти, різні проекти, які можуть бути реалізовані спілками. Зокрема, програма "Аналітика культури" підтримує дослідження секторальні, національного рівня і в нас є приклади проектів, реалізованих спілками в контексті досліджень секторальних. Є програма "Навчання, обмін і резиденція, дебюти", про що говорив і пан Карандеєв, це саме проекти освітнього характеру, і ми бачимо, що теж спілки подаються і проводять заходи саме по підвищенню кваліфікації митців того чи іншого сектору. Також програми мобільності, резиденції і дебюти молодих митців.

Є програма "Іноваційний культурний продукт". Вона має 8 лотів, кожен з лотів є секторальним. Відповідно, якщо ви працюєте в сфері медіа як спілка, ви можете подаватись на лот "література медіа". Якщо ви працюєте в сфері перформативного сценічного мистецтва, і зокрема Національна спілка театральних діячів теж часто подається на програму Українського культурного фонду, є вже приклади реалізованих проектів за підтримки УКФ. Відповідно ви обираєте той сектор, в якому ви працюєте, подаєте проект, який суто стосується вашої сфери діяльності, в тому числі проведення різного роду заходів за підтримки Українського культурного фонду.

Також в 2019 році ми створили окрему програму "Мережі і аудиторії". Ця програма і була покликана підтримувати спілки, асоціації, мережі і має 3 лоти.

Перший лот – це підтримка створення нових мереж.

Другий лот – це підтримка існуючих мереж.

І третій лот – це розвиток аудиторії. Тобто це здебільшого проекти, які передбачають розвиток комунікаційної стратегії, ребрендинг, написання нових візій існуючих інституцій.

І тому мені здається, що програма "Мережі аудиторії" найбільше підходить для діяльності спілок, і ми готові скоординуватись з вами, з профільним міністерством для того, щоб цю програму адаптувати під ваші потреби і вона стосувалася суто на конкурентних засадах підтримки діяльності спілок. Тому ми якраз на 2020 рік цю програму тимчасово призупинили, а поки Міністерство культури та інформаційної політики розробляє стратегію, в тому числі в розрізі взаємодії із спілками, і потім відновимо цю програму, вже адаптуючи її під ваші потреби.

Але всі інші програми, вони відкриті на конкурентних засадах для вас. І якраз у нас відбувся вже конкурс по самих програмах, 16 січня був дедлайн. Станом на зараз нам надійшло близько 2500 проектів від різних організацій, зараз розпочинається технічний відбір, і щоб ви розуміли, запит, ми про це говорили також з профільним міністерством, і хочу наголосити на засіданні комітету, запит, який ми отримали, це близько 4,5 мільярдів гривень відповідно при наявному фінансуванні Українського культурного фонду в розрізі лише 590 мільйонів гривень на всі програми і всі проекти, які може підтримувати Український культурний фонд. Ще по чотирьох програмах тривають конкурси. Відповідно також є можливість на них також подаватись.

Тому, резюмуючи, Український культурний фонд має можливість підтримувати проекти, які реалізуються, має для цього навіть окрему програму "Мережі аудиторії" для співпраці... можливо окремих лотів, окремих профільних програм під потреби спілок. Тому, якщо у вас будуть пропозиції колективні, будемо раді їх почути для того, щоб адаптувати існуючі програми також під ваші потреби.

Дякую всім за увагу.

КРАВЧУК Є.М. Дякую, пані Юліє. Будь ласка, залишіться з нами до кінця обговорення. Я особисто є великим прихильником якраз конкурсного

фінансування культурних проектів загалом і я вважаю, що Український культурний фонд якраз є найбільш дієвим інститутом в цьому плані.

Поки формується остаточний список виступаючих, я би хотіла передати першим слово пану Сергію Томіленку, голові НСЖУ, який, власне, першим записався, і далі перейдемо, я зараз кину цей перелік в наш спільний чат і озвучу.

Сергію, ти з нами?

ТОМІЛЕНКО С.А. Так, я з вами, Євгеніє, спасибі.

Доброго дня, шановні колеги, шановне товариство, народні депутати і колеги, які представляють багатоманітні творчі спілки України. Я хотів би коротко, в межах нашого короткого регламенту, відзначити ґрунтовну роботу, підхід експертів комітету, Апарату, секретаріату, які підготували важливі документи. Єдине, якби від нас пропозиція, можливо, ми дали пізно в 20-тих числах грудня, але наша довідка на 7 сторінок, вона не включена в аналітичний звіт щодо діяльності творчих спілок, тому ми би просили, можливо, в кінцевій версії все-таки додати в діяльність і про Національну спілку журналістів України, яка об'єднує 19 тисяч членів, і відповідно нам є так само чим звітувати для того, щоб в принципі комплексно можна було оцінювати діяльність нашої творчої спілки. І так само вже, коли говорити про певні пропозиції і щодо бачення, можливо, це в рамках методичного якогось підходу, але я все ж таки хотів звернути увагу, що і ті пропозиції, які підготовлені, і загалом всі документи, вони здебільшого акцент ставлять на питаннях і тематиці культури і мистецтва. І водночас абсолютно ми не бачимо тут акцентів на інформаційній політиці, при тому, що на сьогодні Спілка журналістів України в єдиному як би виходить полі спілок в Міністерстві культури та інформаційної політики. Тому це теж важливо. І відповідно наша пропозиція базова, там, де відповідно є такий дійсно ефективний інструмент, як Український культурний фонд, який і в минулому

році реалізував багато проектів, і в цьому, але на сьогодні Український культурний фонд, він реалізує медіа-проекти в компоненті мистецьких проектів, або якщо це місцеві медіа - газети, телерадіокомпанії, вони все одно з прив'язкою винятково на реалізацію мистецько-культурних проектів.

Ми би бачили, що доповнити пропозиції також, щоб Міністерство культури та інформаційної політики розглядало можливість запровадження грантової програми на реалізацію медіа-проектів, особливо з акцентом на підтримці місцевих медіа, які можуть реалізовувати відповідно якісні творчі проекти, якісну журналістику, інформувати, і ті ж самі фотовиставки, репортажні якісь роботи, але відповідно щоб ми не звужувати винятково до мистецтва... Це такі посили щодо такого, можливо, це в форматі або Держкомтелерадіо, якщо Український культурний фонд за призначенням концентрується на питаннях культури і мистецтва тощо, але журналістика - це творча професія, відповідно вона б теж потребувала цієї роботи.

І користуючись нагодою, я буквально на секунду хотів би привернути увагу ще до однієї теми, яка "зависла", це зокрема на сьогодні заморожене призначення стипендій видатним діячам інформаційної сфери. Відповідно немає указів за останні вже півтора-два роки, і достойні люди, які раніше відзначалися, відповідно вони не відзначаються. Це не потребує ні грантів, нічого, це просто політична воля.

Я привертаю увагу і народних депутатів, і комітету, що номер один в списку на призначення цієї стипендії це наш достойний колега - Микола Михайлович Семена, який переслідувався російською окупаційною владою в Криму, який переїхав у Київ, але який зовсім не має ніякої державної підтримки, відповідно, я думаю, це теж був би нормальний крок від депутатів, від влади підтримати морально творчу людину, нашого колегу.

Дякую, шановні колеги. Спасибі.

КРАВЧУК Є.М. Дякую, Сергію. Нагадую, що, є e-mail, на який можна надсилати і свої пропозиції, матеріали. Ми всі обов'язково їх вислухаємо. І навіть якщо ви сьогодні за браком часу не зможете виступити, будь ласка, також письмово надішліть.

Далі є заявка від двох людей - від Спілки дизайнерів, від Ольги Байбак і Юрія Борисова. У мене прохання, щоб все-таки ви делегували одну людину і ми б були всі в рівних умовах, щоб кожна спілка мала по одному представнику.

Будь ласка, хто з вас двох буде мати слово?

БАЙБАК О. Ольга Байбак, Національна спілка театральних діячів.

КРАВЧУК Є.М. Тут, мабуть, мої помічники наплутали. Добре. Тоді окремо все-таки Ольга Байбак, потім Юрій Борисов. Перепрошую.

БАЙБАК О. Доброго дня, шановне товариство, колеги! По-перше, я хочу передати вітання і перепрошує Богдан Дмитрович Струтинський – голова спілки, що не зміг сам взяти участь у цьому важливому засіданні. Воно дійсно, це обговорення, дуже важливе для нас. І хочу подякувати, до цього засідання вже ознайомилися з тими аналітичними даними, це також дуже важливо для розуміння того, як діють спілки в світі. Ми самі щось шукали, виходили, вже у нас є певні відносини зі спілками з різних країн. І також це один з видів нашої діяльності.

Хочу зупинитися на такому. Пан Ростислав Карандєєв окреслив завдання спілок як забезпечення професійного зростання через освітні заходи та створення конкурентного середовища через функціонування фестивалів, виставок і так далі. І хочу відзначити, що саме ця діяльність з 2016 року, коли, власне, було обрано Богдана Струтинського головою, коли була перезавантажена Спілка театральних діячів, вона є одною з основних видів

діяльності. Ми проводимо дуже багато таких освітніх заходів. І, власне, фестиваль-премія "Гра", Всеукраїнський театральний фестиваль, про який 20 років говорили, і саме в 2018 році він був створений саме Національною спілкою театральних діячів України, він є створенням такого конкурентного середовища для театрів України, аби побачити, аби відбувалися зміни і, звичайно, для того щоб підвищувалась якість того театрального продукту, який виробляють і державні, і недержавні театри України.

Але хочу наголосити на тому, що саме професійне зростання – це не єдине завдання спілки. І ми проводимо багато іншої роботи. І вважаємо, що ми можемо і готові брати активну участь у формуванні державної політики в сфері культури і в сфері театральної діяльності зокрема, тому що від самого початку роботи оновленої спілки ми подавали дуже багато пропозицій щодо вдосконалення законодавчих актів, які б полегшували і розвивали б діяльність театрів.

Чому важливо використовувати державні спілки саме в цьому напрямку також? Тому що ми – спілка людей, які безпосередньо працюють. І ми контактуємо з театрами, нам надходить дуже багато запитів від театрів в сприянні, допомозі вирішення того чи іншого питання. Тобто ми фактично працюємо "в полі" і розуміємо, як ті чи інші законодавчі акти реалізуються, як їх можна змінити, як покращити і як зробити життя нашим театрам кращим.

І тому ми вважаємо, що також саме діалог спілок, національних і не національних, з державою дуже важливий. Ми надсилали свої пропозиції. І я коротко лише наголошу на кількох з них. Ми вважаємо за необхідне залучати спілки до розробки концепції розвитку тієї чи іншої галузі або культури загалом – до обговорень та підготовки законопроектів, що стосуються сфери культури.

Ми вважаємо, що повернення фінансування спілок на реалізацію статутної діяльності допоможе розширити сферу діяльності спілок, оскільки

наразі ми фінансуємося тільки на реалізацію культурно-мистецьких заходів і це певним чином обмежує наші можливості.

Щодо Національної спілки театральних діячів України, тут уже говорилося про те, що була постанова Кабінету Міністрів про передачу нерухомого майна спілок, тому ми просимо саме допомоги в реалізації цього законодавчого акту. Чому для нас це важливо? Тому що наразі ми проводимо надзвичайно велику кількість заходів, для цього нам треба орендувати приміщення і витратити відповідно гроші. Якщо у нас буде те, що нам мало бути передано, ми зможемо ці гроші спрямувати на реалізацію більшої кількості заходів, в тому числі й освітніх.

КРАВЧУК Є.М. Пані Ольго, я перепрошую. Просто колеги не матимуть змогу висловитись, а є багато, хто хоче доєднатись до дискусії.

БАЙБАК О. Останнє, ми все це передавали, писали.

І остання фраза в тому, що Спілка театральних діячів України стала вже досить помітним гравцем в театральній сфері і в сфері культури. І нам важливо кожного року не доводити, не боротися з вітряками, не доводити, що те, що ми робимо, це правильно і потрібно. Нам дуже важлива підтримка і розуміння держави. І в цьому плані ми готові працювати, ми готові для того, щоб нас залучали. Головне, щоб на наші кроки були відповідні кроки нам назустріч.

Дякую за увагу.

КРАВЧУК Є.М. Дякую.

Будь ласка, пан Юрій Борисов – Спілка дизайнерів України. В мене прохання: одразу максимально, можливо, до пропозицій переходити, можливо там з короткою преамбулою, але щоб ми всі чули там конкретику, яку можна було б врахувати в роботі своїй.

Дякую.

БОРИСОВ Ю.Б. Виключно по пунктах. Перше, аналітичний матеріал - супер. Окрема подяка за День дизайнера. Але незрозуміло, який механізм для реалізації? Яка формальна сторона? Рекомендувати? А може Верховна Рада може... питання...

На жаль, в рекомендаціях знову присутній елемент декларативності. Те, що в аналітичній... і подається як негатив, знов знаходиться в рекомендаційній частині. Перше, знову поняття "національний". У пункті три знову сказано "стале бюджетне фінансування національних творчих спілок". Не можуть навіть чотири найкращі національні спілки вирішувати питання всієї культури. Для чого тоді нас запрошувати?

Підтримую гасло, яке виставлено в аналітичній таблиці – це однакові умови фінансування. Всеукраїнські спілки – будь ласка, держава. Місцеві спілки – будь ласка, місцеві бюджети. Навіть не фінансування, а фінансова підтримка.

Головна проблема для спілок – це відсутність молоді у нас... Раніше при державній підтримці проводились виставки, різні заходи, акції, була певна кількість бонусів. На сьогодні немає матеріальної мотивації для вступу до спілки.

Друге. Замість вирішення глобальних проблем мистецької освіти або обговорення сучасних трендів у розвитку креативних індустрій, жодного слова в резолютивній частині немає. Компіляція "хотелок" окремих спілок: галерея, ремонт, бандури, інститут. Для чого на державному рівні впровадили такі поняття як креативна індустрія, креативний продукт. Це Закон про культуру... ... року. Які інституції планують залучати до реалізації Закону України про внесення змін до Закону про культуру щодо визначення поняття креативних індустрій.

Третє. Не прописані механізми реалізації, те, що було в аналітичній записці, лише в пункті 4 Міністерство культури і інформаційної політики зобов'язується запроваджувати механізм заохочення театрів, концертів. А реалізація інших напрямів?

Четверте. На прикладі, який механізм для реалізації культурної політики, можна ввести, наприклад, пункт 8, і це стосується всіх спілок, зобов'язати Генеральну прокуратуру доповісти на комітеті про звернення творчих спілок з майнових питань. Наш досвід. Написали листа Президенту, Апарат направив в Генпрокуратуру, Генпрокуратура – в міську, далі в районну, останній нам відмовив і послали в суд. Наші суди не захищають слабких і бідних, а держава повинна захищати.

П'яте. В пункті 5 по Українському культурному фонду грантові програми для творчих спілок. Маю певні застереження. Якщо цей фонд культурний функціонує так по своїм принципах, то це нормально. Якщо вводити окремо для творчих спілок, то є застереження, що гранти будуть розміщені між тими спілками, які вже мають майно, національний статус, фінансування, законну підтримку. Подивіться, в записці показано, що в основному відбувається захист саме національних спілок. А решта? Тому що отримують гранти. Не треба створювати конкуренції між спілками.

Наш досвід так само. Наприклад, у 2020 році грантові програми Українського культурного фонду і міжнародний трієнале стояв нижче перформансу або виставки в дитячому садочку. Але повторюсь, як інституція Український культурний фонд на принципових засадах є найкращою структурою в Україні.

Окреме питання викликає статус "національний". З положення, яке існує, виходить, що кількість і значення, міжнародне визначення спілки визначається. Це і відсутність чітких критеріїв, це чистий лобізм, така собі національна гра, хто більший українець, хоча по кількості членів національних спілок спілка дизайнерів має мінімум більше, ніж 5 інших

спілок мають кількість членів, а по визначенню популярності фаху дизайнерів говорять спеціалізовані кафедри по Україні... .. Я не розумію, що нам ділити, окрім бюджету. Ми маємо шанувати національну спадщину, але давайте і трохи дивитися вперед.

Дякую за увагу.

КРАВЧУК Є.М. Дякую, пане Юрію. Такі доволі питання ви порушили, маєте право, щоб всі висловились думки. Тому, в принципі, в дискусії може народитись якесь рішення, але, тим не менше, так, ми всі тут з повагою до одне одного і роботи одне одного. Прохання, щоб ви також до секретаріату надіслали свої пропозиції. Я так розумію, що вони у вас виписані письмово.

Так, будь ласка, пан Євген Ромат – голова Спілки рекламистів України.

РОМАТ Є.В. Дякую, пані Євгеніє. Вітаю, шановне товариство! Ну, я скажу, що велике спасибі організаторам сьогоднішнього заходу. За останні 15 років це другий випадок, коли ми долучаємося до певних якихось обговорень.

І дійсно, може, одразу до пропозицій. До 2006 року, поки Янукович не заклав Координаційну раду з питань реклами, був такий орган координуючий. Я це в пропозиціях своїх подам. І мені здається, що вже на часі цей орган реанімувати. Перепрошую, що буду більше говорити про свою галузь, про рекламну галузь.

Спілка рекламистів України існує лише за, я навіть не скажу, там, на внески, це волонтерська організація здебільшого. Але проведено понад 15 українських студентських фестивалів реклами, провели в грудні успішно 12-й національний фестиваль соціальної реклами. До чого я? З 12 національних фестивалів соціальної реклами лише 4 були проведені разом і за допомогою державних інститутів. Це і Міністерство у справі сім'ї, молоді і спорту тодішнє, і Міністерство праці і соціальної політики. І лише на 11-му, коли

проводили в Київській міській державній адміністрації, долучилось Міністерство культури.

Я вітаю те, що всі проблеми, пов'язані з творчими спілками, будуть координуватися саме цим міністерством – Міністерством культури України. І мабуть, що зі свого боку ми теж будемо налагоджувати свої зв'язки.

Далі. Мабуть, що тут універсальна така проблема – підвищення ролі професійних творчих спілок. Ну, будемо подавати прохання вже не в перший раз, але я бачу пошвавлення, все ж таки прохання про заснування Дня рекламіста України, тому що всі зараз святкують те свято, що започатковано у наших північних сусідів – агресора. То треба тут нам свою самостійну політику проводити. Свої пропозиції конкретні я надішлю. Загальний меседж, що дуже добре, що нарешті держава замислилась і перейнялася проблемами творчих спілок.

Зі свого боку Спілка рекламістів України буде теж налагоджувати цю державну спілку в колаборації.

Дякую за увагу.

КРАВЧУК Є.М. Дякую вам і нагадаю, що у нас в комітеті навіть є підкомітет з питань кінематографії та реклами. Тому це питання у нас на контролі і в пріоритетності.

РОМАТ Є.В. Дякую.

КРАВЧУК Є.М. Пан Ігор Щербаков – голова Національної спілки композиторів України.

ЩЕРБАКОВ І.В. Доброго дня! Мене чути, ні? Добрий день всім!

Я впевнений, що вражений... *(Не чути)*

... Верховна Рада робить такі гарні кроки назустріч митцям. Я не скажу - спілкам, митцям.

...(Не чути)

Тепер підкреслю, я дуже задоволений, що нарешті почули, що спілки є не тільки у колишньому соцтаборі, як-то кажуть там в Радянському Союзі, а і є...

Дуже гарну, пам'ятаю, пані Тетяна мені, здається, зробила інформацію про спілки в Польщі, до речі, з якою ми дуже дружимо і маємо... в Естонії, і ми знаємо, що в Литві. Я ще скажу про спілку композиторів Скандинавії, я ще скажу про спілку композиторів Сполучених Штатів Америки.

Тому що композитори... більше консерваторії, ми займаємося академічною музикою... опери, балети, так далі і так далі. І тому... спілки нема... просто-на-просто. (Не чути)

...спілку, розраховуючи на виконання. На жаль, вже один фестиваль канув у лету... (Не чути)

...різних учасників при цьому таких, яких підбирали професіонали. Музичні прем'єри сезону, фестиваль київської організації... (Не чути)

...теж дихає на ладан.

І тільки наш великий фестиваль зараз має підтримку, навіть міністр культури сказав, що буде підтримувати фестиваль. Але коли я зробив кілька кроків, щоб фестиваль проводила сама спілка, не було ніякої... (Не чути) заходів. Я би розділив би, я би розділив: взяв би деяке фінансування мінімальне апарату, а вже творчі заходи, як у всіх країнах, йшли би на загальних засадах На конкурентній основі....

Ще одне питання знову про стипендії у нас діячам культури і мистецтв, які вже збираються півтора року. І треба теж підтримувати цих Це в основному люди, які вже дуже похилого віку. твори композиторів академічного жанру...(Не чути)

..... як це роблять, скажімо, в Польщі. Те, що робиться, все на конкурентній основі, рахуються бали і так далі, і так далі.

Тому я дуже прошу, давайте ми разом зробимо цю державну програму співпраці держави з митцями. Я не кажу про креативну індустрію, вибачте, а ми займаємося творчістю. з митцями зробили цю спільну програму, продумали, як фінансово і мистецьки... ..

Все ж таки ми займаємося мистецтвом, яке має піднімати нашу Україну.

Я дуже всім дякую

КРАВЧУК Є.М. Дякую вам. Я дозволю собі все-таки сказати, що я вважаю музику креативною індустрією. Тут можна, звичайно, багато говорити про різні жанри і конкуренцію між ними, але все-таки це є креативна індустрія і ви є представниками креативної індустрії.

Також, якщо можна, в наступних виступах, якщо ви маєте тут інформацію і ви хочете нею поділитися, то було б добре, якби ви сказали, чи діє взагалі система членських внесків у форматі саме фінансування, ну, самофінансування по, якраз, прикладах Польщі й інших країн, які нам наводила пані Тетяна. Такий формат, він є і він діє. Я прекрасно розумію про реалії України і все інше. Але якщо ви маєте таку інформацію, поділіться, чому це може чи не може працювати, то будь ласка.

Далі пан Роман Черемський – голова Творчої спілки "Європейська медійна спілка".

ЧЕРЕМСЬКИЙ Р.П. Доброго дня, всім учасникам такого заходу, важливого заходу для творчих спілок, а надто для творчих спілок, які є регіональними. Я представляю творчу спілку, яка діє на Харківщині, зареєстрована в Харківській області. І от, відповідаючи на ваше питання, одразу скажу, що цей механізм – механізм внесків - він діє. Діє дуже

ефективно, бо ми фактично тільки з них і фінансуємось. Це, скажемо так, головна наша стаття фінансування, це ефективний спосіб діяльності.

І хочу зазначити, що навіть на наших слухання є (і дуже добре, що є) національні творчі спілки і загальноукраїнські творчі спілки, це надзвичайно важливо, бо вони визначальну роль мають. Але зовсім мало регіональних творчих спілок. Подивіться, скільки? На пальцях однієї руки можна порахувати, а за даними статистики Міністерства юстиції, то у нас три десятки регіональних творчих спілок.

А якщо ми візьмемо східну Україну, то зараз, в умовах інформаційної війни, гібридної війни тут, на сході України, для працівників творчих професій є такі особливо складні умови. А надто для творчих працівників журналістського напрямку. Бо наша спілка є журналістською творчою спілкою. І надзвичайно важлива зараз підтримка регіональних творчих спілок, особливо на сході України.

І от у мене одразу є пропозиція до рішення комітету відповідно до цих слухань, що там є дуже важливий пункт, який обов'язково треба, щоб він був прийнятий до уваги депутатами й іншими, до кого буде звернено це рішення. "Забезпечити стале бюджетне фінансування національних творчих спілок з урахуванням індексу інфляції". Це дуже важливо. Але дуже важливо було б сюди вписати "національних та регіональних творчих спілок".

Так, законом України покладено це на регіональну, на місцеву владу. Але давайте зрозуміємо специфіку сучасного стану: інформаційна війна, дуже сильний вплив, потужний вплив на Харківщині сусіда-агресора. Дуже багато переселенців з окупованих територій або з територій, де іде війна. І ви розумієте, що місцева влада, зокрема журналістські творчі спілки, які стоять на нормальних державницьких засадах, будуть дуже тяжко підтримувати. А я скажу відверто, буде навпаки блокувати таке рішення.

Тому я пропоную додати обов'язково пункт "забезпечити стале бюджетне фінансування національних та регіональних творчих спілок".

Друга пропозиція стосовно теж такої державної підтримки творчих спілок. От слава Богу, що у спадок з радянщини національні творчі спілки, великі творчі спілки мають якесь майно, мають приміщення. То завдяки цьому вони живуть і завдяки цьому розвивається наша культура і творчі люди мають прихисток – це дуже важливо! Але виходить така ситуація, що творчі спілки, які були утворені після розвалу Радянського Союзу, в часи незалежної України, вони повинні були б теж мати якусь підтримку в плані приміщень. Такої підтримки немає, а надто якщо це стосовно регіональних творчих спілок.

Тому у мене є друга пропозиція, внести в рішення такий пункт, що для творчих спілок, які не мають власних приміщень, запровадити механізм надання таких приміщень в оренду на пільгових умовах. І також сюди ж стосується і оренда, і комунальні платежі, які зрозуміло, дуже... Це, якщо на комерційних засадах орендувати приміщення і сплачувати комунальні сплати, то це дуже великі суми. І регіональні творчі спілки, зокрема на сході України, не потягнуть, кажу це на досвіді нашої журналістської творчої спілки.

І особливо звернути увагу на східні регіони, це проблематика дуже і дуже серйозна. Тобто ніде людям зібратися, скажемо так. От для нашої творчої спілки треба там 100 метрів квадратних, ми постійно орендуємо десь, знаєте, в приймах, і це у нас такі важливі організаційні проблеми. Тому такі дві пропозиції у мене є до рішення. І я сподіваюсь, що такі слухання будуть і надалі, це дуже важливо, і якісь будуть конкретні результати по всіх пропозиціях, які ми тут слухали.

Дякую ще раз організаторам і всім учасникам. Дякую. І також ці пропозиції надішлемо ще обов'язково на електронну скриньку, вказану в чаті.

КРАВЧУК Є.М. Дякую, пане Романе. Дійсно, такі пропозиції, особливо що стосується оренди на пільгових умовах і сплати комунальних платежів на пільгових умовах вони, власне, зустрічаються часто.

Далі по плану був пан Григорій Ганзбург, але уже від Спілки композиторів виступ був. Якщо буде час повернутися до цього в кінці, то я надам слово, але все-таки хочу дати рівні можливості усім представникам.

Тому наступний пан Олесь Янчук, Спілка кінематографістів.

ЯНЧУК О.С. Мене чути?

КРАВЧУК Є.М. Так, чути вас.

ЯНЧУК О.С. Добрий день, шановні колеги. Я дякую за можливість короткого слова.

КРАВЧУК Є.М. Вас не чути. І, будь ласка, якщо у вас включений і телефон, і айпад, то якийсь один...

ЯНЧУК О.С. Я тепер виключив, тепер чути?

КРАВЧУК Є.М. Так чути. Нормально все. Слухаємо вас.

ЯНЧУК О.С. Дуже дякую. Вибачте, будь ласка. Я просто ніколи не користувався саме ZOOM, вибачте.

Одним словом, у мене така конкретна пропозиція. Особливо зараз наша спілка відчула в цей дуже складний час всесвітньої пандемії, ми маємо, ви знаєте, Будинок кіно в центрі міста. Ми його, очевидно, самі утримуємо. Мова йде про те, що я би дуже просив шановних депутатів і комітет, власне, у нас немає права на постійне користування землею. Тільки от податок на

нерухомість, перепрошую, податок на землю ми сплачуємо щомісяця 36 тисяч гривень, це на рік 432 тисячі. З цього року також запроваджується податок на нерухомість, це 60 тисяч на місяць. Одним словом, якщо ми ці два податки плюсуємо, це виходить 1 мільйон 152 тисячі гривень. Ми одержуємо від держави підтримку в сумі 300 тисяч гривень, це знову ж таки виключно на наші мистецько-творчі заходи, які, очевидно, ми проводимо. І прохання: якщо немає можливості зробити більшу підтримку, тому що я от подивився, коли пані говорила на прикладі Естонії, то там виходить підтримка на кожного члена спілки 21,5 відсотка від середньої заробітної платні. Якщо ми розділимо ці 300 тисяч на нашу кількість спілчан, то це виходить на кожного 25 гривень. Ну це майже 1 долар, так?

Тому, якщо можливо було б знизити податок на нерухомість і на знову ж таки податок на землю, якщо немає можливості додати підтримку державну, власне, для нашої спілки, ну і, звичайно, і для інших спілок, це було би чудово, тому що ми зараз просто в дуже складній ситуації, ніяких заходів у зв'язку з пандемією не відбувається. Якщо ми раніше могли все ж таки здавати інколи в оренду для проведення концертів чи якихось творчих вечорів не кінематографістів, а для інших, так би мовити, творчих людей, то зараз цього всього немає. Я дуже вдячний Українському культурному фонду за надання гранту, якби не цей грант, то ситуація була б ще страшніша.

Дякую за увагу. Ви мене чули?

КРАВЧУК Є.М. Так, ми вас чули нормально. Дякую за конкретні пропозиції.

Ще таке коротке оголошення. У нас зараз завершується час на слухання, але я готова продовжити, щоб всі висловились. Єдине, що хотіла би повідомити, що, на жаль, Юлія Федів не може бути довше, бо в неї наступна зустріч, і пані Ірина Констанкевич, перший заступник голови

комітету, також має наступну зустріч, але передавала вам вітання, і ми обов'язково обговоримо ще в депутатському колі результати цих слухань.

Будь ласка, пан Мирослав Вантух, голова Національної хореографічної спілки України. Ви просили трошки більше часу, прохання хоча би в три хвилини вкlastись, щоб колеги також мали можливість висловити свої пропозиції. Дякую. Вам потрібно увімкнути звук.

ВАНТУХ М.М. Доброго всім здоров'я. Шановні присутні, хочу щиро подякувати комітету і голові пану Потураєву, і вам, пані Євгеніє, за те, що сьогодні відбувається такий захід. Чому саме я дякую? Тому що останнім часом слово "культура" взагалі, на жаль, відсутнє у виступах наших деяких чиновників і ніби нас немає. Говорять про все, про всі, так би мовити, напрямки життєдіяльності держави, згадують вчителів, згадують медиків, а культури немає. І тому я щиро дякую сьогоднішнім, так би мовити, керівникам комітету, що, власне, маємо можливість таку і подякувати вам, і сказати про наші проблеми.

Що стосується нашої спілки, яку ми створили в 2002 році на Всеукраїнській конференції керівників колективів. В нашу спілку входять колективи і дитячі, і дорослі, і професійні всіх відомств. Це дуже, так би мовити, могутня організація і за цих 19 років, що існує наша спілка, ми зробили надзвичайно багато. По-перше, появились нові колективи, появились нові постановки і, безперечно, в нас конкурси на різні теми. Ми допомагаємо і світові, і допомагаємо нашій діаспорі повсюди, проводимо майстер-класи, семінари, конференції і до нас їдуть з цілого світу керівники, колективи і так далі, і так далі.

І, безперечно, я вважаю, я в мистецтві працюю з 1956 року, 42 роки очолюю Національний ансамбль танцю імені Павла Вірського, який побував у 85 країнах світу, і всюди були присутні перші керівники держав: і королева Англії, Данії, і Ден Сяопін, і Жак Ширак, і так далі, і так далі, я можу

перераховувати багато. І хочу сказати, що наші колективи нашої спілки по цілому світу їздять і презентують нашу державу, як і ансамбль Вірського.

Я не пам'ятаю у своєму житті, щоб світ не стояв перед виступами колективу Вірського і інших наших колективів. Світ, до речі, пізнав Україну теж не тільки по Чорнобилю і по братах Кличках і футболісту Шевченку, а й дякуючи нашим колективам нашої спілки, ансамблю Вірського, хору Верьовки, і я пишаюсь тим, що нашу культуру, мого народу культуру шанує весь світ, стоячи сприймають. Я не бачив, щоб на всіх континентах люди світу не стояли перед моєю культурою, я цим пишаюсь. І ми робимо все, щоб наша культура українська, народна, національна, була завжди пошанована і достойно представлена в цілому світі.

В мене дуже болить душа, коли деякі наші чиновники....

КРАВЧУК Є.М. Пане Мирославе, я дуже перепрошую, але чи могли б ви, якщо є якісь конкретні пропозиції? Ми дуже шануємо...

ВАНТУХ М.М. Ні. Все. Але я хотів сказати, що дуже боляче чути, коли світ стоїть перед українською культурою національною, а деякі чиновники кажуть "шароварщина" – це образливий вираз і це несправедливість.

Безперечно, короткий виступ, я не можу все сказати, але хочу сказати. На мою думку, сьогодні національні спілки – це гарант збереження та розвитку національної культури в державі, альтернативи яким на даний час немає. І це підтвердило життя, практика і той потенціал, що закладено в самій природі їх діяльності.

Наш куратор Шевченко Євген Ігорович сказав багато і Ростислав Володимирович виступив, і гарно виступив Білаш, і я вважаю, як і інші керівники виступили, я вважаю, що спілки повинні жити і повинні бути підтримані державою. Бо інакше, як сьогодні не буде творчих спілок, то буде пустота духовна! Ми не можемо цього допустити. Тому що освіта і культура,

і мистецтво – це ті рушійні сили, які виховують культуру людини і духовність нації. Це треба ці речі розуміти.

Світ нас цінує, не все так погано в нашому домі. Але підтримка потрібна. І я думаю, щоб не кожного разу потерпаєш, коли там: чи дадуть чи не дадуть, чи розгонять чи не розгонять - ці речі не повинні бути. І я вважаю, що ми потрібні людям. Я не буду приводити приклад Черчіля і там інших керівників держав, які вважають, що культура і мистецтво необхідні любій нації, тому що бездуховної нації не буває.

Одним словом, у мене є пропозиція. Я вже сказав, що ми створені в 2002 році, нічого спільного з радянщиною у нас немає і так далі, і так далі. Ми зробили дуже хорошу роботу: конкурс Вірського, який ми проводимо зараз вшосте. Він проходить раз на 3 роки. І на першому турі беруть участь в конкурсі 1200 колективів. Уявіть собі! А в кожному колективі мінімум 50 чоловік.

Я пропоную підтримати пропозиції, які зазначив голова Координаційної ради Євген Ігорович Шевченко, та зі свого боку наголосити на необхідності невідкладного надання приміщення та збільшення фінансування для Національної хореографічної спілки. Нам виділено на рік 700 тисяч на все... А скільки коштує оренда приміщення, конкурсу – це довго говорити, не буду.

З цією метою прошу внести пропозиції нашої спілки до проекту рішення комітету в такій редакції: рекомендувати Міністерству культури та інформаційної політики України надати допомогу нашій спілці у виділенні в 2021 році службового приміщення з метою виконання статутних завдань і цілей. Міністерству культури та інформаційної політики України щороку передбачати обсяг фінансової підтримки відповідно плану роботи спілки на здійснення культурно-мистецьких заходів та статутної діяльності.

Дякую за увагу.

КРАВЧУК Є.М. Дуже дякую, пане Мирославе. Також надішліть свої пропозиції, щоб ми опрацювали до фінального рішення комітету.

Колеги, також прохання до виступаючих. Якщо у вас є якісь такі позитивні приклади залучення фінансування, можливо, якісь були інші грантові проекти, ми готові з ними поділитися, як можуть колеги також використовувати ваш досвід, то будь ласка. Я думаю, що це було б корисно.

Далі передаю слово пану Михайлу Сидоржевському – голові Національної спілки письменників України. Пане Михайле. Я бачу, що пан Михайло є в ZOOM, але не включає мікрофон. Чи ви з нами ще? Ще, будь ласка, звук увімкніть.

СИДОРЖЕВСЬКИЙ М.О. Чути мене?

КРАВЧУК Є.М. Так. Тепер ми вас і бачимо, і чуємо. Дякую.

СИДОРЖЕВСЬКИЙ М.О. Дякую.

Доброго дня всім присутнім! Коротко. Насамперед, дуже важливо, це прецедент, принаймні на моїй пам'яті подібних заходів, починаючи ще із 2011-2012 років, не знаю, як раніше, не було. Хочеться, щоб, звичайно, було це продовжено. І мене як голову Спілки письменників цікавить, я думаю, колег так само, результат: що на виході? Зрозуміло, що буде рішення відповідне, готується, чи постанова на рівні парламентського комітету. Але важлива імплементація, тобто що далі.

На мою думку, має бути продовжена співпраця у форматі: Міністерство культури – парламентський комітет – національні творчі спілки. Можливо, це може бути громадська рада, можливо, інша інституція громадського характеру для напрацювання тієї ж самої цільової програми, про яку говорив заступник міністра пан Ростислав Карандєєв. Це гарна ідея, до речі, але вона мала готуватися не на рівні, як це було, скажемо, в 2015, здається, році, коли

також Мінкультури готувало і кілька чиновників, кілька експертів сіли написали, потім це було помпезно оголошено - і все, і нічого з того по суті. Я не знаю, що з того реалізовано. Тобто це має відбуватися за участі, звичайно, представників національних творчих спілок. Це важливий меседж, який я почув від пана Ростислава Карандеєва. І це дуже добре.

Друге. Кілька меседжів від Микити Потураєва – голови парламентського комітету. Дякуємо за підтримку, за розуміння. Буквально пан Микита сказав, що, на його думку необхідне фінансування, це має бути змішана форма, очевидно, так дехто про це говорив, і якась частина може бути профінансована на статутну діяльність, інша частина на певні заходи. Це важливо.

Ще один меседж, тривожний, який я почув, чомусь ніхто на це не звернув уваги, від пана Ростислава Карандеєва стосовно необхідності, на його думку, не знаю, наскільки це позиція міністерства, проведення аудиту національних творчих спілок на предмет, буквально я записав, на предмет створення на основі діючих національних творчих спілок нових творчих організацій. Тобто держава збирається, чи можливо це просто озвучена ідея, створювати нові творчі спілки. В 30-х роках минулого століття держава так само створювала творчі спілки. Нагадаю, зараз дехто закидає про сталінські колгоспи. Держава не мусить цього робити, це не її компетенція.

Інша справа, що звичайно діяльність творчих спілок має бути, не знаю, наскільки це, знову ж таки за участі, в тому числі і представників влади: і Верховної Ради, і уряду, проаналізовано і знайдено оптимальні шляхи для розвитку. Це зрозуміло, тому що, до речі, закидалось про те, що в пресі, сьогодні про це фактично ніхто не говорив, про те, що творчі спілки, скажімо так, в інших країнах так чи інакше далекі від держави. Нічого подібного. Практично в усіх європейських країнах творчі спілки існують, в деяких країнах вони фінансуються державою в тій чи іншій мірі, та ж Румунія, наприклад, прекрасно фінансується, але я про це не кажу, в деяких країнах

творчими спілками, я кажу про письменницькі спілки, це Нідерланди, Британія, там під опікою королеви Англії, короля Нідерландів національна творча спілка письменників.

Тепер щодо проїдання, що спілки проїдають державний кошт. На прикладі Національної спілки письменників України доповідаю, щороку спілка письменників отримує 920 тисяч гривень для здійснення заходів. За 4 роки останніх ми отримали близько 3 мільйонів 700 тисяч, за останніх 4 роки було сплачено державі податків на суму 12,5 мільйона гривень, майже в 4 рази. 3,7 і 12,5. Тобто ви розумієте різницю і розумієте, наскільки є неправдивою, м'яко кажучи, теза про проїдання коштів.

Підтримую пропозиції, які озвучив пан Євген Шевченко, але знову ж таки додаю до тих пропозицій свою пропозицію - про необхідність створення і функціонування громадської ради, чи як вона буде називатись по-іншому, за участі і влади, і національних творчих спілок, і лідерів думок, відомих митців для того, щоб пропрацювати, якщо ми справді хочемо щось зробити, а не так, як ми проговорили, далі все буде відбуватись так само, якщо справді хочемо щось зробити, потрібно обговорювати за участі всіх представників всіх сторін.

Дякую за увагу.

КРАВЧУК Є.М. Дякую, пане Михайле.

Далі Руслана Маньковська, заступник голови Національної спілки краєзнавців.

МАНЬКОВСЬКА Р.В. Доброго дня, шановні колеги, шановна пані Євгеніє. Мене чути? Шановна пані Євгеніє, шановні колеги, ми також приєднуємось до думки усіх присутніх щодо таких позитивних зрушень у налагодженні комунікацій творчих спілок і вищих органів державної влади. В цілому Національна спілка краєзнавців України підтримує проект, поданий

комітетом проект рішень. Зокрема, мабуть, вже перезрілий Закон про меценатство є важливим. Ми дякуємо за врахування нашої пропозиції щодо відзначення 28 травня Дня краєзнавства.

Як ми бачимо з огляду європейського, міжнародного, Спілка краєзнавців є таким своєрідним українським феноменом, на європейському просторі таких, ви бачите, об'єднань немає. Це дійсно спілка, яку зберегло громадянське суспільство ще з 1920-х років. І такою унікальністю нашої спілки є те, що саме в царині культури ми об'єднали музейників, бібліотекарів, пам'яткоохоронців, освітян, професійних дослідників історико-культурної спадщини. Це всі ті, хто працюють саме з вивченням промоції історико-культурної спадщини. Пріоритетним напрямком у нас є таке гасло, можна сказати, "краєзнавство є школа патріотизму".

І що ми можемо сказати конкретно щодо пропозицій, то мені б хотілось зазначити в проекті рішень щодо пункту сьомого. Як ви бачите, взагалі ця проблема дійсно існує, і декілька виступаючих про це говорили, зокрема про регіональний аспект діяльності творчих спілок. Сьомий пункт Кабінету Міністрів України: "Центральним та місцевим органам виконавчої влади" далі по тексту і підсилити цей пункт зокрема такою позицією "надати також звіт реалізації фінансової підтримки регіональних організацій національних спілок на місцях".

Дійсно, у нас є такий досвід, що, наприклад, Івано-Франківська область, Черкаська область, Волинська область, Хмельницька область – це там, де органи місцевої влади дійсно підтримують, зокрема от наші регіональні організації: і є і видавничі проекти підтримують, і преміальні фонди створені щодо підтримки краєзнавчого руху.

На жаль, наші звернення до інших областей якось не мають такого відгуку. Тому, на наш погляд, архіважливим є питання підтримки органами місцевої влади місцевих організацій, регіональних організацій творчих спілок.

І насамкінець хотілося б ще підкреслити і застерегти, звичайно, щоб ці доволі-таки своєчасні пропозиції, рекомендації не залишилися декларативними, щоб все ж таки ота, знаєте, прикра недооцінка, можливо, нівелювання на державному рівні ролі творчих спілок в розвитку громадянського суспільства, вона пішла в небуття. Тому що ми уже, здається, всі усвідомили і в цих наших сучасних реаліях, що культура не є, як уже сьогодні неодноразово згадували цей пострадянський, знаєте, такий штамп, пострадянський стереотип, вона не є жалюгідною прохачкою, жебрачкою. Ми вже чітко розуміємо, що культура, підтримка державою культури, її зокрема і творчих спілок - це в першу чергу інвестиції в майбутнє держави. Мені б хотілось, щоб це ми всі почули.

Дякую за можливість виступити.

КРАВЧУК Є.М. Дякую, пані Руслано.

Колеги, я все-таки на правах головуючої хотіла би дати слово пані Софії Федині, моїй колезі з комітету. Вона, на жаль, просто не може довше чекати до підведення підсумків, і я би хотіла відзначити, що пані Софія фактично стала такою відправною точкою, щоб ми влаштували ці комітетські слухання. Вона порушила це питання на наших слуханнях щодо культури в умовах децентралізації і ми зрештою вирішили з колегами провести окремі комітетські слухання, які стосуються діяльності творчих спілок.

Пані Софіє, будь ласка.

ФЕДИНА С.Р. Дякую, Євгеніє. Дякую усім шановним представникам мистецьких творчих спілок, що сьогодні ми зібрались на цю дискусію. І властиво в цій дискусивній частині я хотіла би поставити ще кілька питань, оскільки я виросла в середовищі мистецькому і культурному, тому що в мене обоє батьків історики-мистецтвознавці, з самого дитинства дуже багато було спілкування саме з представниками різних творчих організацій і творчих

спілок. І в контексті сьогодення перша моя відправна точка, що середовища, ситуація потребують осмислення і реформування, але я особисто категорично проти того, щоб щось рухати, не придумавши чогось ефективнішого і кращого.

На жаль, сьогодні в часопросторі лунають думки, що національні спілки, так як ви вже згадували, це пережиток минулого і тому треба все поліквідовувати, а там далі хай воно саме собою розвивається в умовах ринкової економіки. Це перше питання. Поки в нас не буде створено системи ітерацій, які будуть ефективно і результативно, як мінімум, треба нічого не поламати з того, що люди самі працюють.

Другий момент. Я дуже добре усвідомлюю, що творчі спілки працюють зазвичай всупереч обставинам і досягають тих чи інших результатів всупереч і на противагу державі дуже часто. І це та річ, яку ми маємо міняти. Але з іншого боку, я особисто бачу, дуже часто є позиція, я не кажу, що суто в спілок, але і в окремих представників окремих творчих середовищ: "Держава має дати тільки тому, що ми існуємо, тільки тому, що ми дуже круті". І це не є правильний підхід, тому що ми всі розуміємо, що особливо на сучасному етапі в державі немає грошей, в державі є купа середовищ, які взагалі не зацікавлені ні творчою, ні культурною сферою.

І тому питання в тому, наскільки ми спільним зусиллям примусимо нас чути, примусимо бачити результати, наскільки між собою ми будемо координувати діяльність і наскільки ми зможемо переконати велику частку середовищ, що здобутки мистецьких творчих спілок, вони є вигідними для держави. Залишається риторичне запитання, як примусити велику частку державних офіційних бюрократичних діячів це почути і зрозуміти.

Ще одне питання. Наскільки спілка чи мистецьке середовище є відкритим. Я думаю, що саме це питання, воно є ключовим у постановці питання, чи потрібні взагалі національні спілки. На жаль, я особисто стикалась з середовищем, з ситуаціями, коли в нас є певна національна

спілка, а навколо неї всі решта, які недостойні, на думку окремих людей, бути в тій чи іншій спілці. І відповідно тоді формуються оці от противаги, образи, які ведуть до втрати творчого процесу і які знищують творче середовище.

Ще одне питання. Знову ж таки, наскільки рецензується, наскільки конструктивним є процес допущення чи недопущення окремих людей до спілок, тому що так само формується середовище "угодних" і "неугодних" чи лояльних і нелояльних до окремих представників керівного складу того чи іншого середовища. Це є те, що є до осмислення, без звинувачень конкретної людини.

Я абсолютно хотіла би підтримати пана Романа з Харківщини щодо того, що особливо прифронтна зона і східні терени нашої держави, вони потребують окремої підтримки і окремих додаткових можливостей. Євгеніє, я думаю, що, можливо, ми маємо подумати в контексті саме інформаційної політики, зміцнення інформаційної політики держави, що ми можемо запропонувати для творчих середовищ, які є саме на прифронтних зонах або там концентрують свою діяльність чи реалізацію проектів, тому що звісно, що там потрібна є особлива підтримка.

Наступне. Творчі проекти, до яких би мали бути залучені різні спілки. На жаль, у нас так склалося, що, зазвичай, кожен сам по собі, кожне середовище пильнує свій власний інтерес. Але мені видається, що якщо ми будемо працювати разом і робити "поміжспілкові" проекти, незалежно, чи це національна чи регіональна, чи ще якась, ми матимемо можливість не тільки мати більший ефект в інформаційному полі, але так само такі проекти, вони набагато більше приймаються різними фондами за кордоном. І це могло би підсилити наші позиції і, знову ж таки, підсилити можливості промоції Української держави. Тобто відповідно промоція одне одного, а не поборювання одне одного.

Ну і питання, я думаю, що до нас як народних депутатів, до представників міністерств. Дуже часто, знову ж таки, з творчого середовища, сама знаю, у нас виявляється така ситуація, що "а в нас нічого немає, а в нас немає достойного продукту". До речі, от це була ситуація з квотами зокрема на українські пісні чи українське кіно - "немає про що говорити, немає чим наповнити творчий простір". Насправді продукт є, продукт дуже часто є дуже якісним, але про нього не знають ті люди, які приймають рішення на державному рівні. І питання в тому, як представникам офіційної бюрократичної складової держави визнавати про ці проекти, про здобутки творчих спілок, мистецькі здобутки і як використовувати для промоції України як такої і для підтримки мистецької сфери. Мені видається, що тут мало би бути серйозніше проговорено, можливо, на якійсь із наступних зустрічей, як доносити цей продукт саме до чиновницького складу і як держава може використовувати ці здобутки і в своїх інтересах, і для промоції на зовнішньому рівні.

І ще одне питання - про органи місцевої влади. В контексті реформи децентралізації ми зараз зіткнулися з великою кількістю проблем, зокрема в тому, що творча сфера, вона одна з тих, що найбільше постраждала. Тому що бачимо, що в контексті формування територіальних громад і в контексті того, що ми маємо, на жаль, величезну діру в бюджеті, скорочення фінансування або взагалі відсутність фінансування, вона передусім торкнулася мистецьких шкіл, місцевих спілок, місцевих організацій.

Зараз до мене звернулися також щодо збереження музеїв у новостворених ОТГ, тому що їх масово ліквідовують через відсутність фінансування. Тому, з одного боку, так, державна підтримка потрібна, але я думаю, що, можливо, навіть не стільки тут фінансово в контексті регіональному, місцевої підтримки в регіонах, але в контексті стратегії, на що треба витратити гроші і на що категорично не можна зрізати фінансування.

Також хотіла би наголосити, буквально як ремарка, що якщо мистецька спілка є громадською організацією, зокрема, наскільки я знаю по рідному Львову, то в нас громадські організації, подавшись на підтримку міської ради, отримують приміщення за одну гривню оренди. Тому, пане Романе, маєте перевірити і це питання в тому числі. Тому що насправді відмовити по суті не мають права.

І підсумовуючи, я скажу, що, товариство, я дуже дякую, що ми розпочали цей діалог. Я дуже би просила, щоб ми, можливо, в наступні зустрічі дещо звужували тематику, більше конкретизували проблеми і так само зустрічалися для їхнього вирішення.

І третій момент - це як людина творча я особисто знаю, що, перш за все, ми маємо дати якість. І сьогодні від нас, не від держави, а саме від нас залежить, наскільки в інформпросторі ми донесемо свій продукт і свою якість до широких мас. Є дуже багато можливостей, є все таки, зрештою, через і комітет, і через сприяння від міністерства, є виходи на телебачення, тому би дуже хотілося, щоб ми дали цей такий головний стимул для того, щоб знову побачили, що творчі спілки, вони є. І творчі спілки, до речі, мають бути дуже активними у своїй позиції, тому що мені би дуже хотілося реакцію почути дотичних творчих спілок щодо зокрема ситуації, яка сталася, наприклад, на Майдані Незалежності, коли певна українська блогер глорифікує "московську федерацію" і називає ганьбою Українське військо. І ось таких от дуже багато моментів. Ми маємо займати дуже активну позицію в мистецькому, культурному, інформаційному часопросторі.

Дякую.

КРАВЧУК Є.М. Дуже дякую, пані Софіє. Ви, власне, озвучили, вербалізували те, що я хотіла також повторити при підсумках. Дійсно, це має бути конкуренція ідей і якісного продукту. І звичайно, різні варіанти

державної підтримки потрібно застосовувати і думати, звичайно, чим зацікавити митців і громадян.

Дякую, пані Софіє. Я думаю, що ми створимо зрештою якийсь такий робочий механізм співпраці з міністерством. І однозначно нам потрібно буде повернутись до цього питання, очевидно, трошки вужчим колом. Ну подумаємо про те, як можна буде делегувати представників, бо у нас дійсно такий пік нашого обговорення - було більше ніж 70 учасників цього ZOOM. Треба буде знайти більш такий робочий механізм надалі співпраці.

Дякую. Передаю слово панові Едуарду Странадку, це голова Спілки фотохудожників України.

Будь ласка.

СТРАНАДКО Е.М. Добрий день, шановні колеги, шановні організатори обговорення. Я буду коротко, і скажу так, що, на мою думку і на нашу думку Спілки фотохудожників, треба відокремити фінансування статутних завдань спілок від проектів, на які виділяються гроші. Наша спілка цього року в зв'язку з коронавірусом зробила загалом 60 проектів, а зазвичай ми по 100 проектів, але профінансовано лише 80. Я вважаю, що це досить непогано.

Також хотів би додати щодо фінансування за рахунок внеску, до статуту нашого внесли територіальних .. це колишні обласні організації ... для того, щоб вони мали можливість приїхати на пленум два рази на рік... .. Це досить невеликі гроші, але ці гроші поступають туди такими якимись невеличкими уривками і це дуже для нас складно через те, що ми робимо, скажімо, міжнародні проекти перед нашими міжнародними учасниками, закордонними, тобто якщо ми отримали ... відсоток фінансування щоб було стале фінансування, щоб ми могли якось зорієнтуватись...

Третє. Прошу внести до проекту рішення. В цілому ми національних творчих спілок і просто творчих спілок, хоча там вже

нараховували ледве не 5 тисяч творчих спілок... Учасники творчих спілок, вони з одного автора, з одного засновника.... Ви розумієте, що фотохудожник це людина, яка займається мистецтвом фотографії (нерозбірливо)... Ми не приймаємо кожного Принаймні на статутні завдання... .. для держави.

Дякую.

КРАВЧУК Є.М. Дякую.

Товариство, я хотіла попередити, що я маю максимум ще 15 хвилин, щоб ми завершили роботу. Давайте спробуємо встигнути, щоб все-таки всі висловилися.

Кдирова Інеш Осербаївна, голова правління "Асоціація діячів етнічного мистецтва". Будь ласка.

КДИРОВА І.О. Вітаю всіх, шановні друзі. По-перше, хочу представити трішечки спілку, тому що вона нова зовсім. Це регіональна творча спілка "Асоціації діячів етнічного мистецтва", в яку входять представники етносів, які мають професійну мистецьку освіту і займаються творчістю вже довгий час.

Насамперед хочемо подякувати, що ми розробили такий цікавий формат завдяки комітету і Софії Федині за те, що вона підняла таку важливу тему. Ніхто за мій досвід ще не торкався такого широкого обговорення проблем творчих спілок. І я приєднуюсь до всіх виступаючих, які за те, щоб внести пункт до наших рішень, саме продовжити співпрацю саме Комітету з гуманітарної та інформаційної політики Верховної Ради та творчих спілок і зробити якийсь такий громадський орган. От ви кажете, що далекі зараз від проблематики творчих спілок, а зараз ми маємо можливість створити такий громадський інформаційний моніторинговий орган, який би допоміг саме доносити безпосередньо нашу проблематику до держави.

Я приєднуюся до того, що проблема саме існування і діяльності регіональних гілок дуже важлива і тому саме діяльність і механізм допомоги фінансової у забезпеченні творчої роботи цих організацій потребує оптимізації. В першу чергу я вважаю, що, оскільки ми всі знаходимося зараз у такій прірві пандемії, яка знищує творчу царину, і тому обов'язково потрібно, щоб Верховна Рада урегулювала питання про пільгове оподаткування діяльності творчих спілок. Я дуже була вражена тим, що національні спілки, от хтось виступав, я не запам'ятала хто, але сказали, що отримали 3 мільйона, а на податки віддали державі 12 мільйонів. Це дуже цікавий факт.

І тому нам дуже потрібен Закон про меценатство, бо у держави немає грошей, і тому ми, особливо етноси, зараз існуємо завдяки підтримці наших історичних батьківщин, посольств, якихось бізнесменів. І тому ми ще хотіли б, щоб був запроваджений цей механізм підтримки творчих спілок, їх діяльності на місцевому рівні. Щоб також спілки могли запровадити, тобто внести рішення наші в рішення комітету Верховної Ради і цих слухань запровадити механізми забезпечення приміщень творчих спілок з комунального, можливо, фонду, якщо немає інших варіантів.

А також, можливо, і розробити пільгове відведення земельних ділянок. Наприклад, в рамках всеукраїнського масштабу Рада національної спільноти багато таких... організацій національності уже багато років розробляють...

І можливо, якби не ця пандемія, ми б уже знайшли можливості, якщо б нам виділили земельну ділянку, ми б уже самі будували цей заклад, і можливо це був би найкращий палац культури етнопонаціональних спільнот.

Зараз хочу поділитися, можливо, не всі в політику, етнополітику входять за своїми інтересами, але в тому році була заснована Державна служба етнополітики та свободи совісті, яка, на жаль, теж не може вирішити всіх наших питань: і творчих, і національних – із-за того, що вони не мають постійного фінансування, бюджетного фінансування програм. Тому, будь

ласка, якщо б була така можливість, щоб Верховна Рада запровадила все ж таки в бюджетах того ж Міністерства культури та інформаційної політики та інших, дотичних до нашої сфери організацій і державних органів, допомогу, бюджетне фінансування.

Ну і одне із питань, яке мені постійно...

КРАВЧУК Є.М. Я дуже перепрошую, але я би просила стисло.

КДИРОВА І.О. Заохочення працівників творчих спілок державними нагородами, бо це дуже-дуже зараз складний бюрократичний процес. І тому я хочу, щоб творчі спілки все ж таки мали б якусь квоту на те, щоб винагородити своїх найкращих членів, які багато-багато внесли для розвитку тої чи іншої творчої сфери, державними нагородами, які б відмічали їх заслуги перед суспільством і були статусними, для того щоб вони могли і далі існувати в нашій державі.

Тому я ще раз всіх вітаю з тим, що ми зустрілися, розпочався діалог, і дай Бог нам всім наснаги і успіху.

КРАВЧУК Є.М. Дуже дякую.

Будь ласка, Володимир Ньорба – голова Спілки фотохудожників Закарпаття. Чи ви ще з нами?

НЬОРБА В.Ф. Так.

КРАВЧУК Є.М. Будь ласка, буквально 2 хвилини.

НЬОРБА В.Ф. Шановні учасники слухань, шановна пані Євгеніє, якщо проектувати, якщо б ми спроектували "душу й тіло ми положим за нашу свободу", слова нашого Національного гімну на державу, то так виходить, що

тіло держави – це економічна діяльність у правовідносинах, а душа – це освіта і культура. Ми обговорюємо вкрай важливе питання для творчих спілок нашої держави, які формують інформаційне культурне поле, але нам треба чітко визначити систему координат, в якій ми знаходимося.

Отже, держава Україна зі здобуття незалежності почала будуватися на руїнах, оцих руїнах, і почала будуватися держава. Але ці руїни, вони нестабільні, і з часом зрозуміло, що це буде руйнуватися. І що ми бачимо протягом 30 років? Нічого не створюється, а тільки руйнується.

Інший аспект. Якщо ми дивимося, Радянський Союз – це була планова економіка, зараз уже 30 років ми знаходимося у ринковій економіці. Отже, для того щоб ми нормально функціонували, зокрема інформаційно-культурний простір нашої держави, який є душею нашої держави, нам необхідно, перш за все, створювати, я підтримую тут думку, я сподіваюся, що я правильно зрозумів пана Карандеєва у плані тому, що необхідно, паралельно необхідно створювати творчі спілки. Тобто творчі спілки, вони створюються не штучно, вони створюються умовами. Тобто регулятором виступає держава, створюються рівні умови для того, щоб було конкурентне середовище, в якому ми знаходимося, і будуть створюватися нові інформаційно-культурні продукти. І тоді ми вже будемо бачити, розумієте? Конкуренція культурно-освітніх продуктів, вона створить, власне, якісний сам продукт. І тоді вже ми будемо дивитися, хто на яких знаходиться позиціях, на яких місцях, скільки приніс для розвитку нашої національної культури.

Отже, зрозуміло, що національні спілки - це є на передньому плані боротьби нашої держави за здобуття незалежності і для того, щоб ми свої культурні потреби могли задовольняти, громадяни України. Отже, зрозуміло, що національні спілки - вони на першому місці все-таки, це треба визнавати.

Ну і конкретна пропозиція у мене була. Перше, урівняти всі можливості і права для всіх спілок, це перше, для доступу до ресурсу.

І друге питання, була моя пропозиція внести, домовитися із Мін'юстом врегулювати питання для того, щоб можна було проводити там засідання, конференції в онлайн-режимі. Тобто вносити там зміни певні в статуті і так далі.

Дякую за увагу.

КРАВЧУК Є.М. Дякую. Я думаю, що це не є складно. Що потрібно, ми прокомунікуємо з Мін'юстом.

Так, буквально ще два виступи від творчих спілок. І ще є у нас пан Іван Кульчицький із Української національної платформи Форуму громадянського суспільства, щоб інформацію таку інклюзивну до товариства донести. І дуже короткі підсумки підведемо.

Так, будь ласка, Савчук Євген, голова Національної всеукраїнської музичної спілки.

САВЧУК Є.Г. Добрий день... *(Не чути)*

КРАВЧУК Є.М. У вас щось зі звуком. Якийсь поганий звук.

САВЧУК Є.Г. Я пізно записався на виступ, тому... Ви мене чуєте, ні?

КРАВЧУК Є.М. Так. Ми вас чуємо, але дуже шумить. Я не впевнена, що ми зможемо розібрати ваші слова. Чи це в мене такий звук, чи в колег також.

САВЧУК Є.М. Ну я ніби включив свій. Я буду говорити, якщо буде погано зовсім, зупиніть мене. Я представляю Всеукраїнську музичну спілку, вона одна з найстаріших у нас в державі, і хочу сказати, що вона в цьому році святкує свої 100 років. Це 1921 рік. При витоках нашої спілки стояли такі

люди, як Леонтович, який тепер у всіх на устах, Стеценко, Кошиць, які теж у нас стали знаменитими, і ми гордимось цими людьми. Безумовно, пройшли великий шлях, дуже багато праці вклали і наші люди. Маючи такі великі надбання, які ми маємо у своїй історії, такий кадровий потенціал, оскільки ми маємо велике розгалуження по всій державі, практично по всій Україні, безумовно ми сьогодні стоїмо в дуже неприглядному вигляді такому, я б сказав, жебрацькому.

Всі ті слова, що сказали попередники мої зараз, це і голова нашої асоціації Євген Ігорович Шевченко, і голова Спілки композиторів Ігор Щербаков, вони теж, до речі, беруть свої витoki разом з нами звідти, з тих часів, з 1921 року. Оскільки мало дуже часу, я висловлюю тільки свою підтримку всім тим виступам наших колег, я хотів би надіятися, що ця наша зустріч не пройде так дарма, що це вже було. Ми хотіли би бачити конкретні результати, особливо після таких речей, як я от зараз послухав. Мені надзвичайно сподобався виступ пані Софії Федини, і ми все це підтримуємо. Хотілось би бачити добрий результат. Тільки на це і сподіваємось.

Дякую вам за увагу, не буду затримувати.

КРАВЧУК Є.М. Дуже дякую.

І останній виступ. Будь ласка, від голови Національної спілки кобзарів України Володимир Єсіпок.

ЄСИПОК В.М. Я включився. Звук нормальний? 30 секунд. Я дуже швидко перейду до конкретики. Не знаю, чи взагалі це компетенція нашого сьогодні зібрання, але от, і підтримуючи нашого Євгена Шевченка, я скажу таку штуку, що в музичних школах немає музичних інструментів. А на одну бандуру - три учні, навіть у київських музичних школах. Якщо у нашій компетенції, то нехай попаде до резолюції нашого зібрання про те, що

держава могла б замовляти, викупувати і розповсюджувати музичні інструменти по музичних школах.

Дякую за увагу.

КРАВЧУК Є.М. Дякую, пане Володимире. Ми зрештою вже навіть в рішенні комітету на це звернули увагу, це питання про наявність музичних інструментів в музичних школах є зазначене в рішенні комітету.

ЄСИПОК В.М. Дякую.

КРАВЧУК Є.М. Пан Ростислав Карандєєв. Він просив кілька хвилин, власне, трошки впорядкувати попередній свій виступ і, в принципі, давайте підводити підсумки.

Будь ласка, пане Ростиславе.

КАРАНДЄЄВ Р.В. Дякую, Женю.

Шановні колеги, зокрема звертаюсь до пана Михайла Сидоржевського і всіх інших. В даному випадку є кілька основних позицій, на яких ми маємо стояти: держава не займається і не повинна займатися професійним творчим зростанням митців, це повинні робити професійні середовища або ж ті, кого ці професійні середовища для цього винаймають. Здійснювати професійні майстер-класи, тренінги, фестивалі, конкурси, премії та те, хто в чому краще розуміється. Це перше. Але держава має бути замовником цього процесу...
... Так от, як замовник держава готова і повинна їх фінансово підтримувати, ці заходи. В той же час ви повинні бути впевнені, що делегуючи спілці, організації, товариству, врешті будь-кому, наразі це теж дуже важливо, наразі немає значення – спілка національна чи ще якась, делегуючи певні функції, делегуючи певні завдання, даючи для цього гроші, могла бути впевнена, що ці організації якісно

Саме тому в моєму виступі і була мова про те, щоб надати спілкам, в тому числі і в першу чергу національним спілкам, допомогу у вигляді здійснення технічного аудиту їх спроможності до виконання завдання. Ми бачимо наочно, що є ті, хто може це робити, за результатами своєї діяльності, наприклад, Спілка театральних діячів. Але в чому їх інституційна спроможність, на чому вона ґрунтується? Треба чесно казати, на потужності національного закладу культури, як-то Театр оперети, який одночасно очолює очільник цієї спілки. Теж ми розуміємо і знаємо, що багато хто в тому числі є учасниками різноманітних процесів, хто працює в цьому закладі. Слава Богу, що є така інституційна спроможність, там багато в кого є досвід, і наразі держава має допомогти це зробити.

Коли з'явиться і актуальним стане питання виокремлення витрат окремо від заходів і на забезпечення діяльності самої організації? Я не називав би це як статутні витрати, ні, це саме витрати на забезпечення інституційної спроможності. І коли обсяг завдань буде стояти перед організацією настільки великий, що економічна доцільність і вартість, будуть виокремлені накладні витрати з кошторису окремих заходів і спрямовувати їх на створення постійного діючого апарату, тобто коли цей апарат ... отримає приміщення, накладні витрати, комунальні фінансувати окремо від заходів, розуміючи, що вони закриватимуть достатній масив заходів, які будуть виконуватись і будуть робитись якісно в першу чергу, тому що є постійно діючий апарат... .. Це я в першу чергу мав на увазі.

Далі. Те, що я сказав, в принципі давайте казати чесно, далеко не кожна спілка на сьогоднішній день має право претендувати на... національну... Вони можуть заявити, хотіти, але це треба підтверджувати. Наразі виступала Юлія Федів, скільки організацій подають на гранти Українського культурного фонду для виконання тих самих завдань, які виконують або не виконують творчі спілки. І вони виграють ці гранти. Чому? Тому що пропонують, можливо, якісь ефективні, якісні, красиві проекти. В

даному випадку для держави, для нас, для міністерства, яке є розпорядником Українського культурного фонду, чесно скажу і для самого митця, яка різниця, хто забезпечить йому процес.

Друге. Ми не повинні казати про монополію національних творчих спілок... Там, де вони природно такими стали внаслідок історичних процесів, внаслідок того, що справді зібрали найкращі кадри, то на цю їхню першість вони мають право і доводять своїми результатами роботи. Інші, вибачте, але є зауваження, є питання. Але якщо ми проведемо аудит, допоможемо творчим спілкам сформувати якісно свій апарат, сформувати якісні підходи, документообіг, взагалі систематизувати мережу організацій, які будуть ... це буде, мені здається, гарним "подспорьем" їм і в цілому важливим елементом в реалізації завдань держави щодо професійного і творчого зростання. Тільки такий, мені здається, підхід може бути.

В рамках децентралізації я хочу сказати, що у нас децентралізація ... територіальна, але має бути функціональна, держава має делегувати, але так само як при територіальній децентралізації готували і об'єднували територіальні громади, готували місцеві органи влади прийняти делеговану державою функцію, так і в даному випадку ми маємо усі зрозуміти, що просто так ну або проводити по ProZorro тендер, визначати, хто краще щось зробить, ми не зможемо без підготовки відповідних... відповідних організацій.

Друге діло зробити якусь роботу технічну, так. Але є робота творча. Звичайний тендер... не може. Тут має бути державний партнер, яким теоретично і законодавчо... Але, щоб не було зайвих дискусій і якихось звинувачень, спілки треба підняти до своїх статусів, до своїх рівнів. Або навчити людей, можливо в Українському культурному фонді відкрити окрему програму на підвищення інституційної спроможності спілок і взагалі, вважаю, громадських організацій, або в якийсь там інший спосіб...

Тобто робота сьогодні велика зроблена всіма учасниками. Ми дуже добре зробили, дякую пані Євгенії і взагалі комітету, що ми зібралися і обговорили, бо наступним кроком мають бути наші...

І я хочу додати... по сьогоднішньому нашому зібранню... де ми зазначимо, що міністерство буде ініціювати розроблення спеціальної програми... зростання як суб'єктів, заінтересованих, всіх стейкхолдерів заінтересованих у творчому зростанні професійних творчих працівників, так і безпосередньо формування пакету комплексних заходів на забезпечення неформальної освіти, конкурсної... системи, мистецьке середовище має...

Тому ми будемо зараз спрямовувати сили на це. І уже щоб в наступному році бюджет був зарані підготовлений і ніхто не задавав питань: на що ідуть гроші спілкам, чому саме цим спілкам, що вони роблять?

КРАВЧУК Є.М. Дуже дякую.

Я думаю, що крім дійсно створення цієї стратегії, цієї дорожньої карти, нам однозначно, вірніше для цього, для неї нам потрібно буде створити робочий інструмент, щоб долучити колег стейкхолдерів до обговорення. Ще раз скажу, тут треба буде подумати над якоюсь делегацією представників, щоб це був дійсно робочий орган, а не такі зустрічі, де всі висловляться, але далі не будемо рухатися.

Що я би хотіла від себе і від комітету сказати, що ми ґрунтовно доопрацюємо висновок. Я думаю, що ми не будемо навіть виносити на розгляд у вівторок, візьмемо трошки тайм-аут, доопрацюємо разом з міністерством, щоб дійсно це була така певна дорожня карта для нас, ці рішення комітету, які на цьому слуханні комітетському.

Я дуже дякую всім, що ви долучились, що ви висловилися. Приємно, що ви відзначаєте, що такий механізм і такий майданчик корисний. І, власне, парламент і комітети для цього і є, так створені, щоб об'єднувати і давати можливість різним стейкхолдерам долучитись до спільної праці.

Що я для себе зафіксувала? Що ми маємо 3 таких фактично основних напрямків, які потребують системного доопрацювання. По-перше, це є законодавство. Воно є законодавство в тій галузі, в якій наш комітет відноситься... Закону про культуру і так далі. Але й очевидно, це може бути робота і з комітетами, які займаються податками.

Також загалом партнерство з державою, формат партнерства з державою, щоб ці інструменти, вони відповідали вимогам часу і щоб були зрештою реалізовані на практиці, щоб ми просували українську культуру як всередині держави, так і на міжнародних майданчиках. Ну і, звичайно, питання фінансування, воно потребує комплексного підходу для того, щоб цей розподіл коштів державних, він надавав допомогу якомога більшій кількості спілок. Тут зрештою нам треба знайти цей баланс між якимось фінансуванням, яке є апріорі закладене, те, що ви говорите про статутну діяльність, і коштами, які будуть розподілятися на конкурсній основі.

Я є таким переконаним прихильником конкурсної основи. Зрештою, це має бути якесь таке рішення спільне депутатів, міністерства, спілок, усіх зацікавлених.

Тому я вам дуже дякую. Ви будете, звичайно, ознайомлені з фінальним рішенням комітету, яке буде зрештою проголосоване, і запрошую до подальшої роботи.

Ще раз дякую усім. До побачення.